

X 48655

WOJSKOWA AKADEMIA POLITYCZNA

im. Feliksa Dzierżyńskiego

JAWNE

WIDZIAŁ EKONOMICZNO-WOJSKOWY

~~TAJNE~~

ZAKŁAD SYSTEMU INFORMACJI METOD KONTROLI
EKONOMICZNEGO

EGZ. Nr. 1

PRZEGLĄSZYCHOWANO

Protokół Nr. 125/57

PRZEGLĄSZYLI WAM

Pracownik

KONTROLA PAJUNKI

WYDZIAŁ EKONOMICZNO-WOJSKOWY
KATEDRA SPECJALISTYCZNEGO KONTROLI
EKONOMICZNYCH
W SZKOLENIU WOJSKOWYM
Nr 4116

PRACA DYPLOMOWA
pisaną pod kierunkiem
doc.dr hab. E. KORCZYŃSKA

WARSZAWA 1957 ROK

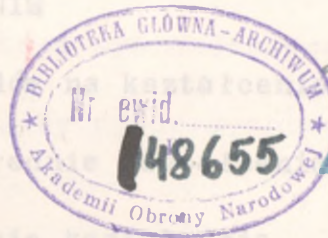
WYDZIAŁ EKONOMICZNO-WOJSKOWY
ZAKŁAD SYSTEMU INFORMACJI METOD KONTROLI I RACHUNKU
EKONOMICZNEGO

PRZEKLASYFIKOWANO

Protokół Nr 12657

PRZEKLASYFIKOWANO

Protokół Nr 54305

1. WPROWADZENIE	4
2. WYKŁAD	7
2. 1. Efekty bezpośrednie kształcenia	11
2. 2. Efekty pośrednie kształcenia	11
2. 3. Efekty pośrednie kształcenia	11
3. APLIKACJA DOSZKALANIA SPECJALISTYCZNEGO KIEROWCÓW	12
3. 1. Szkolenie przez Ligę Obrony Kraju	14
3. 2. Doszkolenie specjalistyczne w wojsku	12
3. 3. Szkolenie specjalistyczne w wojsku	14
3. 4. Szkolenie specjalistyczne w wojsku	16
4. FINANSOWANIE KSZTAŁCENIA	20
5. KOSZTY DOSZKALANIA SPECJALISTYCZNEGO KIEROWCÓW	25
5. 1. Wydatki i koszty ponieszone na kształcenie	25
5. 2. Koszty bezpośrednie i pośrednie kształcenia	25
5. 3. Ogólne zasady kształcenia	25
5. 4. Koszty służby dydaktycznej	25
5. 5. Koszty służby administracyjnej	25
5. 6. Koszty służby finansowej	25
5. 7. Koszty służby kwatermistrzowskiej	25

K R Z Y S Z T O F P A J E W S K I

**S Z A C U N E K K O S Z T Ó W
DOSZKALANIA SPECJALISTYCZNEGO KIEROWCÓW
SAMOCHODOWYCH
W JEDNOSTCE WOJSKOWEJ**

NR 4116

P R A C A D Y P L O M O W A
pisana pod kierunkiem
doc.dr hab. Z. ABRAMOWICZA

W A R S Z A W A 1 9 7 1 R O K

5.8. SPIS TREŚCI	64
5.9. Koszty służby ożelgowo-samochodowej	65
1. WPROWADZENIE	4
2. NAKŁADY NA KSZTAŁCENIE	7
2.1. Rodzaje nakładów na kształcenie	7
2.2. Efekty bezpośrednie kształcenia	10
2.3. Efekty pośrednie kształcenia	11
3. SPECYFIKA DOSZKALANIA FACHOWEGO KIEROWCY	12
3.1. Szkolenie przez Ligę Obrony Kraju	12
3.2. Doszkalanie specjalistyczne w wojsku	12
3.3. Szkolenie podstawowe	14
3.4. Szkolenie doskonalące	16
4. FINANSOWANIE KSZTAŁCENIA	20
5. KOSZTY DOSZKALANIA SPECJALISTYCZNEGO KIEROWCÓW	25
5.1. Wydatki i koszty ponoszone na kształcenie	25
5.2. Koszty bezpośrednie i pośrednie szkolenia	28
5.3. Ogólne zasady obrachunku kosztów	30
5.4. Koszty służby żywnościowej	33
5.5. Koszty służby mundurowej	44
5.6. Koszty służby finansowej	56
5.7. Koszty służby kwaterunkowej	61

1. WPROWADZENIE	5.8. Koszty służby zdrowia	64
	5.9. Koszty służby czołgowo-samochodowej	66
	5.10. Koszty służby materiałów pędnych i smarów	74
	5.11. Koszty sekcji wyszkoleniowej	78
	5.12. Koszty służby spadochronowej	82
6. ZAKOŃCZENIE		86
7. BIBLIOGRAFIA		90
7. 1. Literatura		90
7. 2. Materiały źródłowe		91
7. 3. Akty normatywne		94
8. SPIS TABEL		98

W ostatnich latach wzrosło zainteresowanie ekonomicznymi zagadnieniami procesu kształcenia w naszym kraju. Nastąpił ilościowy i jakościowy wzrost badań naukowych i analiz ekonomicznych. Są one niezbędne dla nauki i praktyki, dla prezentacji wyników badań i wyrażenia poglądów, rosnie z roku na rok liczba publikacji, dla których w tym zakresie kształcenia powołano Podkomitet Ekonomiki Oświaty Polskiej Akademii Nauk. Można powiedzieć o powstaniu w naszym kraju nowej dyscypliny naukowej: ekonomiki kształcenia^{1/}.

Jest to naturalne, że zainteresowanie ekonomiką kształcenia coraz bardziej wzrosło, ponieważ zwiększa się ranga kształcenia, które jest procesem niezmiernie dla gospodarczego i społecznego ważnym. W tym celu z tym poważnie wstają nakłady na kształcenie, które jest finansowane z dochodu narodowego.

W Siłach Zbrojnych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej badanie kosztów kształcenia jest również dziedziną stanowiącą przedmiot badań i szacunków. Wzrost kosztów kształcenia w Siłach Zbrojnych współczesnych Sił Zbrojnych wymaga coraz to większych nakładów i środków. Koszty te są znaczne i rosną proporcjonalnie do wprowadzanej coraz nowocześniejszego i droższego uzbrojenia i wyposażenia armii.

Obliczenie kosztów w Siłach Zbrojnych jest przedsięwzięciem bardzo ważnym i w związku z tym, we wszystkich współczesnych armiach prowadzi się w tym kierunku prace badawcze. Wyniki tych prac służą wprowadzeniu nowych, efektywniejszych rozwiązań i usprawnień, są one również niezbędne dla rachunku ekonomicznego, przy pomocy którego można osiągnąć identyczne efekty przy mniejszych nakładach.

Obliczenie kosztów w Siłach Zbrojnych jest trudny przede wszystkim dlatego, że nie ma wypracowanych jednolitych metod oraz zasad ich grupowania i kalkulacji. Brak jest również jednolitego pojęcia kosztów, sposobu wyznaczania i ewidencji.

1/ M. Gmytrasiewicz "Finansowanie kształcenia" Warszawa 1963 P.W.R. s.5

1. WPROWADZENIE
Obrachunek kosztów w Siłach Zbrojnych wiąże się z ustaleniem pojęcia kosztów, metod ich obliczenia, struktury. Badania dotyczące kosztów kształcenia stanowią w Polsce nowy problem. W chwili obecnej posługiwano się pojęciem "W ostatnich latach wzrosło zainteresowanie ekonomicznymi zagadnieniami procesu kształcenia w naszym kraju. Nastąpił ilościowy i jakościowy wzrost badań naukowych i analiz ekonomicznych. Są organizowane systematycznie sympozja naukowe dla prezentacji wyników badań i wymiany poglądów, rośnie z roku na rok liczba publikacji. Dla koordynacji badań w zakresie kształcenia powołano Podkomitet Ekonomiki Oświaty Polskiej Akademii Nauk. Można już zatem mówić o powstaniu w naszym kraju nowej dyscypliny naukowej: ekonomiki kształcenia".^{1/}

Jest rzeczą oczywistą, że zainteresowanie ekonomiką kształcenia coraz bardziej wzrasta, ponieważ zwiększa się ranga kształcenia, które jest procesem niezbędnym dla gospodarczego i społecznego rozwoju kraju. W związku z tym poważnie wzrastają nakłady na kształcenie, które jest finansowane z dochodu narodowego.

Obrachunek kosztów w Siłach Zbrojnych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej badanie kosztów kształcenia jest również dziedziną stanowiącą przedmiot badań i szacunków.

Utrzymanie współczesnych Sił Zbrojnych wymaga coraz to większych nakładów i środków. Koszty te są znaczne i różną proporcjonalnie do wprowadzanego coraz nowocześniejszego i droższego uzbrojenia i wyposażenia armii. Obrachunek kosztów w Siłach Zbrojnych jest przedsięwzięciem bardzo ważnym i w związku z tym, we wszystkich współczesnych armiach prowadzi się w tym kierunku prace badawcze. Wyniki tych prac służą wprowadzeniu nowych, efektywniejszych rozwiązań i usprawnień, są one również niezbędne dla rachunku ekonomicznego, przy pomocy którego można osiągać identyczne efekty przy mniejszych nakładach.

Obrachunek kosztów w Siłach Zbrojnych jest trudny przede wszystkim dlatego, że nie ma wypracowanych jednolitych metod oraz zasad ich grupowania i kalkulacji. Brak jest również jednolitego pojęcia kosztów, sposobu zarachowania i ewidencji.

1/ M. Gmytrasiewicz "Finansowanie kształcenia" Warszawa 1969 P.W.E. s.5

"Sporządzanie rachunku kosztów w Siłach Zbrojnych wiąże się z ustaleniem pojęcia kosztów, metod ich obliczania, struktury kosztów i zasad zarachowania do kosztów wartości zużycia sił i środków. W chwili obecnej posługiwanie się pojęciem kosztów w naszych Siłach Zbrojnych jest prawie niemożliwe, ponieważ jednostki wojskowe nie prowadzą ich ewidencji. Prowadzona w Siłach Zbrojnych księgowość nastawiona jest tylko na ewidencję wydatków budżetowych. Tymczasem pojęcie wydatków w większości wypadków nie pokrywa się z pojęciem kosztów" 1/

"Mimo złożoności tego problemu należy podkreślić, że koszty stanowią jednak podstawę wszelkich analiz ekonomicznych, prowadzonych w Siłach Zbrojnych. Znajomość kosztów własnych różnych dziedzin i działalności wojska jest więc niezbędna.

Obecnie w analizach ekonomicznych koszty oblicza się różnymi sposobami i metodami statystycznymi przy stosunkowo małym korzystaniu z danych księgowych dotyczących ewidencji wydatków budżetowych. Wyłania się więc problem opracowania jednolitych zasad obliczania kosztów, opracowania podstawowej ich struktury oraz jednolitych metod zarachowania wartości zużytych środków do kosztów." 2/

W niniejszej pracy podjęta zostanie próba ustalenia kosztów doszkalania kierowców samochodowych w jednej z jednostek wojsk powietrzno-desantowych. Obliczenia będą prowadzone w oparciu o obowiązujące akty normatywne; przy czym wykorzystana zostanie dostępna literatura zajmująca się problemami finansowania kształcenia i jego kosztów. Przede wszystkim jednak praca zostanie oparta o badania przeprowadzone w jednostce wojskowej doszkalającej kierowców samochodowych.

W pracy niniejszej zamierzam:

- podać zarys i profil szkolenia kierowcy wojskowego w okresie odbywania służby wojskowej;
- dokonać szacunku kosztów doszkalania specjalistycznego kierowcy samochodowego wojsk powietrzno-desantowych przez okres 2 letniej służby wojskowej;

1/ L.Miastowski, Z.Cygan "Przyczynek do obliczania kosztów w Siłach Zbrojnych". Przegląd Kwatermistrzowski Nr 5 z 1969 r. s.170

2/ tamże s. 171

2. NAKŁADY NA KSZTAŁCENIE

- ustosunkować się do metod obrachunku kosztów doszkalania;
- 3. 1 - wskazać przyczyny utrudniające dokładne i precyzyjne ustalenie kosztów;
- wskazać na źródła obniżki kosztów.

W każdym świadomym działaniu człowieka różniłamy cele i technikę działania. Przez technikę działania rozumiemy środki służące do realizacji celu oraz sposób ich stosowania".^{1/} Jednym z wielu świadomych działań jakie wykonuje człowiek jest uzyskanie zamierzonych umiejętności i wiedzy.

Kształcenie jest procesem bardzo złożonym, długim i kosztownym. Może przybierać formę indywidualną lub zespołową. Proces kształcenia rozpoczyna się bardzo wczesnie i można go rozpatrywać i badać już od etapu przedszkolnego, poprzez szkołę podstawową, średnią, wyższą.

Praca niniejsza zajmuje się jednym z wyinków kształcenia; a mianowicie kształceniem specjalistycznym żołnierzy kierowców. Żołnierze ci posiadają ukończoną szkołę podstawową, zasadniczą szkołę zawodową i często szkołę średnią, oraz kurs kierowców samochodowych. Szkolenie tych żołnierzy w jednostce wojskowej ma charakter uzupełniający ich wiadomości specjalistyczne. W tym też zakresie badane będą koszty szkolenia.

Doskonalenie to wymaga odpowiednich nakładów. "Kształcenie bowiem wymaga nakładów pracy żywej i uprzedmiotowionej, te zaś w gospodarce towarowo-pieniężnej - a taką jest gospodarka socjalistyczna - wiążą się z nakładami pieniężnymi. Opłacanie pracy oraz nabycie dóbr zużytych w procesie kształcenia wymaga zasobów pieniężnych".^{2/} Podobnie ujmując ten problem M. Grynasiowicz: "Nakłady na kształcenie, podobnie jak inne nakłady gospodarcze, są nakładami pracy żywej i pracy uprzedmiotowionej. Nakłady pracy żywej na kształcenie obejmują nakłady pracy pracowników zatrudnionych w szkołach /głównie nauczycieli/ i innych instytucjach systemu kształcenia oraz nakłady

1/ O. Lange "Ekonomia polityczna" t.I Warszawa 1963 s.168

2/ Praca zbiorowa pod redakcją J.Kauczyńskiego "Ekonomiczne i społeczne aspekty kształcenia" Warszawa 1966 K.I W. s.302

2. NAKŁADY NA KSZTAŁCENIE

2. 1. Rodzaje nakładów na kształcenie

"W każdym świadomym działaniu człowieka różniemy cele i technikę działania. Przez technikę działania rozumiemy środki służące do realizacji celu oraz sposób ich stosowania".^{1/} Jednym z wielu świadomych działań jakie wykonuje człowiek jest uzyskanie zamierzonych umiejętności i wiedzy.

Kształcenie jest procesem bardzo złożonym, długim i kosztownym. Może przybierać formę indywidualną lub zespołową. Proces kształcenia rozpoczyna się bardzo wczesnie i można go rozpatrywać i badać już od etapu przedszkola, poprzez szkołę podstawową, średnią, wyższą.

Praca niniejsza zajmuje się jednym z wycinków kształcenia; a mianowicie kształceniem specjalistycznym żołnierzy i kierowców. Żołnierze ci posiadają ukończoną szkołę podstawową, zasadniczą szkołę zawodową i często szkołę średnią, oraz kurs kierowców samochodowych. Szkolenie tych żołnierzy w jednostce wojskowej ma charakter uzupełniający ich wiadomości specjalistyczne. W tym też zakresie badane będą koszty szkolenia.

Doskonalenie to wymaga odpowiednich nakładów. "Kształcenie bowiem wymaga nakładów pracy żywej i uprzedmiotowionej, te zaś w gospodarce towarowo-pieniężnej - a taką jest gospodarka socjalistyczna wiążą się z nakładami pieniężnymi. Opłacanie pracy oraz nabycie dóbr zużywanych w procesie kształcenia wymaga zasobów pieniężnych".^{2/} Podobnie ujmuje ten problem M. Gmytrasiewicz: "Nakłady na kształcenie, podobnie jak inne nakłady gospodarcze, są nakładami pracy żywej i pracy uprzedmiotowionej. Nakłady pracy żywej na kształcenie obejmują nakłady pracy pracowników zatrudnionych w szkołach /głównie nauczycieli/ i innych instytucjach systemu kształcenia oraz nakłady

1/ O.Lange "Ekonomia polityczna" t.I Warszawa 1962 s.168

2/ Praca zbiorowa pod redakcją J.Kluczyńskiego "Ekonomiczno-społeczne aspekty kształcenia" Warszawa 1968 K.i W. s.292

1/ M.Gmytrasiewicz "Finansowanie kształcenia" Warszawa 1963 P.W.E. s. 14-15.

2/ M. Gmytrasiewicz op.cit. s.15

pracy ponoszone w procesie kształcenia przez samych kształcących się. Nakłady pracy personelu zatrudnionego w instytucjach systemu kształcenia, wyrażone są w formie pieniężnej". 1/ "Nakładom pracy uprzedmiotowionej na kształcenie odpowiada zużycie produktów /podręczniki, opał, energia itp./ oraz zużycie środków trwałych /budynki, laboratoria, urządzenia pomocnicze, środki transportu". 2/

W niniejszej pracy, rozpatrując nakłady na doszkalanie kierowców, nakładami pracy żywej będzie praca personelu zatrudnionego w jednostce wojskowej zajmującego się doszkalananiem tych żołnierzy. Nakładami pracy uprzedmiotowionej będzie zużycie podręczników, zeszytów, przyborów do pisania, umundurowania, wyżywienia, opału itp. oraz zużycie środków trwałych takich jak: budynki, Parkowa Stacja Obsługi, sale wykładowe, samochody, autodromy, pomoce szkolne itp.

Wiadomo, że niektóre nakłady jak np. produkty, żywność, umundurowanie, zużywają się całkowicie, a nawet kilkakrotnie w ciągu jednego cyklu szkolenia, natomiast środki trwałe zużywają się znacznie wolniej. Budynki, sale wykładowe, parkowa stacja obsługi, samochody i inne środki trwałe nie zużywają się w ciągu roku, czy jednego kursu szkolenia, lecz służą przez wiele lat. Dlatego należy brać do obliczeń kosztów kształcenia odpowiednią wielkość umownych odpisów amortyzacyjnych danych środków trwałych.

Nakłady te ponoszone na kształcenie można określić jako eksploatacyjne /bieżące/. Oprócz nich istnieją także nakłady inwestycyjne, za pomocą których tworzy się nowy majątek trwały służący procesom kształcenia. Jednakże, za właściwe nakłady na kształcenie uważa się wszystkie nakłady określane mianem eksploatacyjnych.

Wyróżnia się ponadto nakłady pracy osób kształcących się, ponieważ kształcenie wymaga wkładu pracy osobistej i osobistych wyrzeczeń. Szacowanie tych nakładów przy pomocy mierników wartościowych jest jednak bardzo skomplikowane. W procesie szkolenia zbiorowego, a także na miejsce w jednostkach wojskowych na plan pierwszy wysuwają się nakłady pracy personelu nauczającego.

1/ M.Gmytrasiewicz "Finansowanie kształcenia" Warszawa 1969
P.W.E. s. 14-15.

2/ M. Gmytrasiewicz op.cit. s.15

Wiedomym jest, że nakłady eksploatacyjne i inwestycyjne dają się ująć w formę pieniężną. Z nakładami pracy kształcących się jest nieco inaczej, nie dadzą się one ująć w formę pieniężną. Na pytanie, czy jest możliwe określenie w formie pieniężnej nakładów pracy, kształcących się, M. Gmytrasiewicz odpowiada: "Otóż wydaje się, że jako ekwiwalent pieniężny zużycia tych nakładów w procesie kształcenia należy traktować zarobek utracony przez kształcącego się w wyniku podjęcia nauki; gdyby w tym samym czasie podjął on pracę zarobkową, wówczas jego nakłady pracy zostałyby w odpowiedniej części opłacone, natomiast w procesie kształcenia nakłady te są w zasadzie bezpośrednio nieopłacane. Piszemy "w zasadzie", bowiem uważamy, że bezpośrednią formą opłaty nakładów pracy kształcących się stanowią wszelkiego rodzaju stypendia pieniężne. W związku z tym, że omawiane nakłady są z reguły nieopłacane, rodziny lub społeczeństwo w zdecydowanej większości wypadków muszą dostarczać kształcącemu się odpowiednich dóbr i usług dla zaspokojenia jego osobistych potrzeb." 1/

Wzrost wiedzy i umiejętności
zwiększenie kwalifikacji
zwiększenie wyrobienia
zwiększenie wyrobienia

Określenie w formie pieniężnej nakładów pracy kształcących się - doszkalających żołnierzy - kierowców jest niemożliwe, dlatego, że doszkalanie nie może być utożsamiane z zarobkiem żołnierza, lecz jest częścią zajęć przewidzianych programem służby wojskowej. Zaś odbywanie zasadniczej służby wojskowej nie należy uważać jako okres utraconych zarobków, gdyż jest to obowiązek każdego obywatela wynikający z Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej, za którą można przytoczyć, że:

- " 1. Obrona Ojczyzny jest najświętszym obowiązkiem każdego obywatela.
2. Służba wojskowa jest zaszczytnym obowiązkiem patriotycznym obywateli Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej" 2/

Ponadto w trakcie odbywania służby wojskowej żołnierze zdobywają szerokie kwalifikacje zawodowe oraz otrzymują patriotyczne i internacjonalistyczne wychowanie, nie może być zatem mowy o utraconym okresie szkolenia czy zarobków.

1/ M. Gmytrasiewicz op.cit. s.19

2/ Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej Warszawa

1968 K.i W. s. 41 /artykuł 78/

2/ M.Gmytrasiewicz op.cit. s. 31-32

Kształcącym się żołnierzom wszelkich dóbr dla zaspokojenia ich potrzeb dostarczają Siły Zbrojne, które są finansowane z budżetu państwa.

2. 2. E f e k t y b e z p o ś r e d n i e k s z t a ł c e n i a .

"Nakłady na kształcenie przynoszą dwojakiego rodzaju efekty: bezpośrednie i pośrednie. Bezpośrednimi efektami nakładów na kształcenie jest niematerialny "produkt" tego procesu - wykształcenie. Jest ono zasobem wiedzy, umiejętności i zręczności ludzi, obejmuje też osiągnięty przez nich poziom kulturalny, poziom świadomości politycznej i społecznej." ^{1/} "Nagromadzone wykształcenie ulega z biegiem czasu zużyciu. Odnosi się to do wykształcenia zarówno jednostek jak i grup ludzi. Występują tutaj trzy rodzaje zużycia. Pierwszy rodzaj to zużycie wynikające z właściwości umysłowych i fizycznych człowieka; wiąże się ono z niewykorzystywaniem wykształcenia w życiu gospodarczym lub społecznym..." "Drugi rodzaj zużycia wykształcenia jest zbliżony ze względu na swoją istotę do ekonomicznego zużycia środków pracy. Jest on związany z postępem w różnych dziedzinach wiedzy, oraz z postępem w metodach kształcenia ..."

"Trzeci rodzaj zużycia łączy się z faktem, że wykształcenie w trakcie jego wykorzystywania ulega zużyciu, które moglibyśmy nazwać fizycznym, nawiązując i tu do środków pracy, choć trzeba dodać, iż wykształcenie w takim wypadku nabiera również nowych cech, staje się pełniejsze o praktyczne doświadczenie". ^{2/}

Znacznie wyższe umiejętności fachowe posiadają kierowcy którzy po ukończeniu kursu na prawo jazdy w Klubie Ligi Obrony Kraju podjęli pracę zawodową i od tych kierowców, którzy takiej pracy nie podjęli. Szczególnie wyraźnie uwidacznia się różnica w prowadzeniu pojazdów. Mamy tu do czynienia z zużyciem wykształcenia kierowcy.

Aby zapobiec zużyciu wyszkolenia, a nawet podnosić poziom umiejętności specjalistycznych żołnierzy odbywających służbę wojskową organizuje się im obowiązkowe doszkolenie.

1/ M.Gmytrasiewicz op.cit. s. 27-28

2/ M.Gmytrasiewicz op.cit. s. 31-32

2. 3. Efekty pośrednie kształcenia.

"Pośrednie efekty nakładów na kształcenie dzielimy według ich charakteru na efekty ekonomiczne i społeczne. Pośredni, ekonomiczny efekt nakładów na kształcenie wynika z wykorzystania w procesie produkcji bezpośredniego efektu tych nakładów. Wychowanie bowiem spożytkowane w sferze produkcji dóbr materialnych, przynosi pośrednio efekty w postaci określonego przyrostu dochodu narodowego oraz poprawy jakości wytwarzanych produktów".^{1/} Kierowcy wykorzystują swoje wykształcenie w trakcie wykonywania zawodu kierowcy wojskowego. Siły Zbrojne nie są zasadniczo jednostką produkcyjną, nie tworzą dochodu narodowego, lecz ten dochód konsumują. Wydatki na Siły Zbrojne z budżetu państwa w 1968 roku wynosiły 30,3 mld zł, przy czym dochód jaki wytwarzały Siły Zbrojne w analogicznym okresie zawierał się w kwocie 244 mln zł.^{2/} Natomiast w 1969 roku wydatki na Siły Zbrojne wynosiły 33,5 mld zł, przy dochodzie wynoszącym kwotę 260 mln zł.^{3/}

Wyżej wspomniane dochody Sił Zbrojnych są wytworzone przez zakłady i wojskowe przedsiębiorstwa produkcyjne.

Przytoczone dane liczbowe wskazują, że wydatki na Siły Zbrojne mają tendencje wzrostu. Omawiana w niniejszej pracy jednostka wojskowa dochodu narodowego nie tworzy, wykorzystanie zatem wykształcenia kierowców w procesie produkcji jest niemożliwe. Natomiast wykształcenie to jest w pełni wykorzystywane do efektywniejszej eksploatacji i obsługi technicznej wojskowych pojazdów mechanicznych, a tym samym zmniejsza się zużycie pojazdów i wydatki Sił Zbrojnych.

"Społeczny efekt nakładów na kształcenie polega na wykorzystaniu w życiu społecznym i politycznym bezpośrednich efektów tych nakładów tj. wykształcenia. Wykształcenie bowiem pozwala ludziom prowadzić pełniejsze i bogatsze życie duchowe wyzwając ich z ciemnoty i zacofania."^{4/}

1/ M. Gmytrasiewicz op.cit. s. 33

2/ "Rocznik statystyczny 1969" Warszawa 1969 G.U.S. s. 549 i 863

3/ "Rocznik Statystyczny 1970" Warszawa 1970 G.U.S. s. 534

4/ M. Gmytrasiewicz op.cit. s. 51

3. SPECYFIKA DOSZKALANIA FACHOWEGO KIEROWCÓW

3. 1. Szkolenie w Klubach Ligi Obrony Kraju.

Wojska powietrzno-desantowe otrzymują żołnierzy-kierowców pojazdów samochodowych już uprzednio wyszkolonych na kursach w Klubach ^{Ligi} Obrony Kraju. Kandydaci na kierowców są poborowymi w wieku 18 lat, przechodzą oni uprzednio przeszkolenie cywilne w klubach i tam otrzymują prawa jazdy kategorii trzeciej zawodowej. Następnie są kierowani przez macierzyste Powiatowe Sztaby Wojskowe do jednostek wojskowych dla odbycia zasadniczej służby wojskowej. Poborawci, którzy wyrażają zgodę i posiadają odpowiednie warunki fizyczne i zdrowotne kierowani są na przeszkolenie spadochronowe do Aeroklubów i tam zdobywają dodatkową specjalność - skoczek spadochronowy. Poborowi wcieleni do wojsk powietrzno-desantowych posiadają wykonane co najmniej dwa skoki ze spadochronem. Stąd wniosek, że szkolenie poborowych w Klubach Ligi Obrony Kraju stanowi dla wojska dużą pomoc.

Wiadomo, że współczesne Siły Zbrojne posiadają dużo sprzętu zmechanizowanego, pojazdów samochodowych, ciągników, pojazdów opancerzonych i specjalnych. Do ich eksploatacji i obsługi są potrzebni wysoko wyspecjalizowani kierowcy i mechanicy. =

6 Pomorska Dywizja Powietrzno-Desantowa jest szczególnym rodzajem wojsk lądowych, gdzie ruchliwość, manewrowość i gotowość bojowa odgrywa zasadniczą rolę i decyduje o sile uderzeniowej tej dywizji. Pojazdy samochodowe są tu eksploatowane intensywnie i w trudnych warunkach drogowych. Zachodzi więc potrzeba wcielenia poborowych, którzy są już wyszkolonymi kierowcami, posiadającymi zawodowe prawo jazdy co najmniej kategorii "B" - trzeciej zawodowej.

3. 2. Doszkalanie specjalistyczne

Wcielony do służby wojskowej kierowca, nie jest pełnowartościowym fachowcem. Wynika to z faktu, że szkolenie w Klubach Ligi Obrony Kraju ma wiele niedociągnięć, co powoduje, że młodzi kierowcy są niedoszkoleni i posiadają niskie kwalifikacje zawodowe.

Doszkalanie kierowców jest także nieodzowne dlatego, że w wojskach powietrzno-desantowych znajdują się samochody także

jak: "Star 660 M-1", "Robur LO-1800", "Gaz 69 M", "ZiŁ 157" i inne, z którymi kierowcy szkoleni w klubach Ligi Obrony Kraju nie zetknęli się. Kierowcy pojazdów samochodowych muszą więc nabyć umiejętności w zakresie prowadzenia przydzielonych im pojazdów w różnych warunkach terenowych i atmosferycznych, za pomocą noktowizji, świateł maskujących /NOT/. Muszą oni także umieć zamaskować pojazd, przewozić go transportem kolejowym, obsługiwać i naprawiać w warunkach polowych, a także przygotować do zrzutu spadochronowego z samolotu, oraz szybko i sprawnie rozładować ten pojazd z platformy desantowej po zrzucie. Wymienione umiejętności kierowcy - spadochroniarza nie są jedynymi umiejętnościami, które musi on posiadać. Zakres stawianych wymagań jest znacznie szerszy. Kierowca wojsk powietrzno-desantowych musi doskonale znać swoje obowiązki, musi być wyszkolony wszechstronnie i dobrze. Swoje umiejętności doskonali i prezentuje na licznych ówczesnych, zajęciach i obozach w kraju, a także za granicą na terenie państw członków Układu Warszawskiego. Kierowca przez okres 2 letniej służby wojskowej przechodzi doszkalanie specjalistyczne z zakresu budowy, obsługi, eksploatacji pojazdów samochodowych, przepisów ruchu drogowego i techniki kierowania pojazdami samochodowymi. Podstawą szkolenia kierowców wojskowych jest obowiązujący w tym zakresie program.^{1/} Za okres doszkalania biorę liczbę godzin przeznaczonych na szkolenie specjalistyczne przewidziane programem w okresie 2 letniej służby wojskowej. Taki punkt wyjścia może być podważany, ponieważ proces szkolenia i doskonalenia umiejętności kierowcy dokonuje się codziennie przez realizację zakresu czynności związanych z eksploatacją samochodu rozumianą bardzo szeroko. Kierowca doszkała się w trakcie wykonywania tych czynności ponieważ prowadząc pojazd, czy obsługując go doskonali on swoją wiedzę praktyczną. Przyjmuje jednak, że doszkalanie kierowcy odbywa się w sposób zorganizowany pod nadzorem wykładowcy czy instruktora i w godzinach wyłącznie przewidzianych na ten cel. W czasie szkolenia specjalistycznego kierowcy są zwolnieni z wszelkich innych zajęć i czas ten wykorzystują na doszkalanie się.

1/ "Program szkolenia i doskonalenia kierowców pojazdów samochodowych w jednostkach wojskowych" Warszawa 1969
MON. Sygn. Szkol. 324/69

Codziennie zajęcia przy sprzęcie i praktyczne prowadzenie pojazdów /poza dniami szkolenia/ uważam za samokształcenie i ponoszonych w tym względzie nakładów nie będę wliczał do sumy kosztów doszkalania kierowców. Analizę kosztów przeprowadzę na podstawie danych z Jednostki Wojskowej 4116 za lata 1968 - 1969.

Zgodnie z programem szkolenia, cały okres doszkalania podzielony jest na dwie części:

a/ szkolenie podstawowe;

b/ szkolenie doskonalące.

3. 3. S z k o l e n i e p o d s t a w o w e

Nowowcieleni kierowcy, przez okres szkolenia unitarnego przechodzą tzw. szkolenie podstawowe, które trwa od chwili rozpoczęcia służby wojskowej do czasu złożenia przysięgi wojskowej. Zasadniczo okres ten wynosi 2 - 2,5 miesięcy. W okresie szkolenia podstawowego żołnierze przechodzą:

- szkolenia polityczne;
- szkolenie ogólnowojskowe;
- szkolenie spadochronowe;
- szkolenie techniczne /specjalistyczne/
- szkolenie bojowe.

W czasie omawianego okresu żołnierz otrzymuje podstawy wyszkolenia szczególnie ogólnowojskowego i specjalistycznego, ponieważ w pierwszym okresie musi on posiadać wiadomości zasadnicze. Dalsze doszkalanie trwa przez cały okres służby wojskowej.

Młodzi kierowcy w pierwszym okresie szkoleni są równoległe we wszystkich wymienionych poprzednio działach. W niniejszej pracy punktem zainteresowania będzie tylko szkolenie techniczne gdyż stanowi ono szkolenie specjalistyczne kierowców.

Pozostałe rodzaje szkolenia chociaż pośrednio wiążą się ze szkoleniem technicznym, to jednak zasadniczego wpływu na kwalifikacje zawodowe kierowcy nie posiadają i służą /jak to już wyżej wspomniano/ wszechstronnemu wyszkoleniu żołnierza - spadochroniarza.

"Celem szkolenia specjalistycznego jest:

- zapoznanie z techniką wyprowadzania pojazdu na sygnał alarmu do wyznaczonego rejonu i w określonym czasie;
- zapoznanie ze specyfiką budowy, obsługi i eksploatacji pojazdów samochodowych znajdujących się na wyposażeniu oddziału

- /pododdziału/;
 - praktyczne nauczanie kierowania samochodem w trudno przejezd-
nym terenie dniem i nocą, pojedynczo i w kolumnie;
 - wyrównanie poziomu wiadomości i umiejętności praktycznych
w zakresie wykonania obsługi technicznej oraz wykrywania
i usuwania usterek w działaniu poszczególnych mechanizmów
i układów samochodu.^{1/}
- Ponadto ważnym jest również:
- zapoznanie z techniką desantowania samochodów "Gaz 69" i
"Gaz 69 M" za pomocą platform desantowych z samolotu "AN-12"
 - zapoznanie z obowiązkami kierowcy wojskowego i przepisami
bezpieczeństwa i higieny pracy;
 - doskonalenie znajomości przepisów o ruchu drogowym.

W okresie szkolenia podstawowego wykładane są przedmioty
w następującym wymiarze godzin:

Tabela Nr 1: Rozliczenie godzin na poszczególne przedmioty^{2/}

Lp.	Działy i przedmioty	Ilość godzin na		Uwa- gi
		dział	przedmiot	
IV.	Szkolenie techniczne	106		
	1. Budowa pojazdów samocho- dowych		28	
	2. Eksploatacja i obsługa pojazdów samochodowych		46	
	3. Przepisy o ruchu drogowym		6	
	4. Kierowanie pojazdami samochodowymi		20	
	5. Egzamin		6	
	Ogółem godzin	106	106	

Program szkolenia przewiduje następujące limity kilome-
trów, oraz motogodzin pracy silników samochodowych, które
służą do zabezpieczenia procesu szkolenia kierowców:

1/"Program szkolenia i doskonalenia kierowców pojazdów
samochodowych w jednostkach wojskowych" Warszawa 1969
sygn. Szkol. 324/69 s. 18

2/ tamże s. 23

Z e s t a w i e n i e
 obowiązujących limitów kilometrów, motogodzin pracy silników
 w okresie szkolenia podstawowego kierowców w jednostkach
 wojskowych ^{1/}

Tabela Nr 2: A. Kilometry na pojazdy samochodowe:

Lp.	Przedmiot szkolenia	Norma kilometrów na jednego kierowcę
4	Kierowanie przydzielonymi samochodami	150

Tabela Nr 3: B. Motogodziny pracy silników samochodowych:

Lp.	Przedmiot szkolenia	Numery zajęć	Norma motogodzin na:	
			jedną podgrupę /5 kierowców/	pluton kierowców
1.	Budowa samochodów	T-I/1	0,5	-
2.	Eksploatacja i obsługa techniczna samochodów	T-IV/ 1-5 T-V/4	5	-
	Razem:		5,5	-

3. 4. S z k o l e n i e d o s k o n a l a c e

"Realizacja procesu doszkalania technicznego kierowców pojazdów samochodowych ma na celu podniesienie ich kwalifikacji zawodowych do poziomu wymaganego od kierowców ubiegających się o uzyskanie prawa jazdy kategorii "C".

W wyniku zrealizowania programu kierowca powinien:

- a/ poszerzyć i utrwalić wiadomości dotyczące budowy pojazdów wchodzących w skład wyposażenia oddziału, w którym kierowca pełni służbę wojskową;
- b/ poznać budowę i działanie silników o zapłonie samoczynnym;

1/ tamże s. 105

- c/ poszerzyć i ugruntować wiadomości oraz umiejętności praktyczne w zakresie eksploatacji, obsługi technicznej oraz sposobów wykrywania i usuwania występujących najczęściej usterek w działaniu mechanizmów, zespołów i układów pojazdów samochodowych wyposażonych w silniki o zapłonie iskrowym i samoczynnym z uwzględnieniem wymogów bezpieczeństwa i higieny pracy;
- d/ ugruntować znajomość przepisów o ruchu drogowym z jednoczesnym wdrażaniem nawyków w zakresie ich przestrzegania;
- e/ podnieść na wyższy poziom umiejętność sprawnego i bezpiecznego kierowania przydzielonymi do eksploatacji pojazdami oraz nabyć praktyczne umiejętności kierowania samochodami o ciężarze całkowitym przekraczającym 3,5 tony bez i z przyczepą w różnych warunkach drogowych".^{1/}

Szkolenie doskonalące kierowców trwa od chwili zakończenia szkolenia podstawowego do czasu ukończenia zasadniczej służby wojskowej. Szkolenie to jest równomiernie rozłożone na przeciąg 2 letniej służby wojskowej i zaplanowane w ten sposób, że w I i II roku służby wojskowej program jest podobny i zawiera całość zagadnień potrzebnych do uzyskania prawa jazdy kategorii "C". Przed zwolnieniem do rezerwy kierowca, który spełnia żądane warunki, zda egzamin i uzyskuje prawo jazdy kategorii "C".

W okresie szkolenia doskonalącego wykładane są następujące przedmioty w niżej podanym wymiarze godzin:

Tabela Nr 4 : Rozliczenie godzin na poszczególne przedmioty w okresie szkolenia doskonalącego.^{2/}

Lp.	Nazwa przedmiotu	Liczba godzin
1.	Budowa pojazdów samochodowych	64
2.	Obsługa techniczna pojazdów samochodowych	92
3.	Przepisy o ruchu drogowym	16
4.	Kierowanie pojazdami samochodowymi	16

1/"Program szkolenia i doszkalania kierowców pojazdów samochodowych w jednostkach wojskowych" Warszawa 1969 s. 112

2/ tamże s. 108

1	2	3
5.	Bezpieczeństwo i higiena pracy	8
6.	Eksploatacja pojazdów samochodowych	13
7.	Technika kierowania pojazdami samochodowymi	4
8.	Materiałoznawstwo samochodowe	3
	Szkolenie uzupełniające ^{x/}	24
	Razem:	240

x/ Szkolenie kierowców w zakresie uzyskania drugiej specjalności wojskowej w oparciu o program opracowany przez ten rodzaj wojska /służby/ na korzyść którego kierowcy będą pracować względnie uzupełnienie materiału z okresu szkolenia podstawowego.

Celem właściwej realizacji programu doszkalania kierowców przewidziany jest odpowiedni limit kilometrów i motogodzin pracy silników, który wykorzystywany jest przez 2 letni okres szkolenia.

Z e s t a w i e n i e 1/

obowiązujących limitów kilometrów, motogodzin pracy silników w okresie doskonalenia technicznego kierowców w jednostkach wojskowych:

Tabela Nr 5: Kilometry na pojazdy samochodowe

Lp.	Rodzaj pojazdu samochodowego przydzielonego kierowcy rozkazem do eksploatacji	Norma km na jednego kierowcę	
		Doskonale- nie na przydziel. pojeździe ^x	Szkolenie na podwyż- szenie kat. prawa jazdy /na samoch. ponad 3,5t
1.	Kierowcy samochodów osobowych i osobowo-terenowych znajdujących się w ciągłej eksploatacji	70 ^{xx}	80
2.	Kierowcy pojazdów samochodowych eksploatowanych okresowo	70	100

1/ Na podstawie "Programu szkolenia i doskonalenia kierowców pojazdów samochodowych w jednostkach wojskowych" Warszawa 1969 s. 167

1	2	3	4
3.	Kierowcy samochodów ciężarowych /szosowych i terenowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym ponad 3,5 t/ będących w ciągłej eksploatacji.	70 ^{xx}	- jak - już

xx/ - przydzieloną normę kilometrów kierowca powinien wykorzystać w pierwszym roku służby.

xx/ - dotyczy kierowców, którzy ukończyli kurs samochodowy w wojsku.

Tabela Nr 6 : Motogodziny pracy silników:

Lp.	Przedmiot szkolenia	Numer tematu zajęcia	Norma motogodzin na jedną podgrupę /4-5 kierowców/
1.	Obsługa techniczna pojazdów samochodowych	I/2	4
		I/3	2
		I/4	4
		I/5	4
		II/4	2
		II/6	2
	Ogółem motogodzin		18

... wykonanie zadań państwa. Jest to tzw. budżetowanie brutto. Przy tej metodzie dochody i wydatki danej jednostki organizacyjnej są w pełni objęte budżetem i wzajemnie od siebie niezależne. Jednostki budżetowane brutto wchodzące do budżetu pełnymi dochodami i wydatkami nazywane są jednostkami budżetowymi" 2/

Cechą charakterystyczną jednostek nieprodukcyjnych jest znaczna przewaga wydatków nad dochodami. Jednostki wojskowe otrzymują odpowiednie kredyty na dokonywanie wydatków, które mają zabezpieczyć potrzeby związane z zadaniami i funkcjonowaniem całego aparatu wojskowego.

1/ M. Gajarski op.cit. s. 53

2/ P. Najewski "Finanse w gospodarce wojska" Sygn. Fin.50/68 MON 1968 s.16

4. FINANSOWANIE KSZTAŁCENIA

"Nakłady ponoszone w dziedzinie kształcenia - jak już wspomnieliśmy poprzednio - są nakładami o charakterze nieprodukcyjnym, które nie tworzą dochodu narodowego. Z tego faktu wynika konsumpcyjny charakter kształcenia, co powoduje że zarówno płace pracowników zatrudnionych w szkolnictwie, jak i wszelkiego rodzaju wydatki na finansowanie nakładów pracy uprzedmiotowionej oraz wydatki na utrzymanie kształcących się są elementem podziału dochodu narodowego. Zatem z ogólnospołecznego punktu widzenia jedynym źródłem pokrycia wydatków na kształcenie jest określona część dochodu narodowego wytworzonego w sferze produkcji materialnej. Dochód narodowy wytworzony przez pracowników produkcyjnych stanowi więc bazę materialną, dzięki której może odbywać się proces kształcenia." 1/

Biorąc pod uwagę przedstawione powyżej przesłanki klasyfikacyjne należy zaliczyć proces szkolenia w ogóle, a w tym i szkolenie wojskowe do sfery nieprodukcyjnej, niezbędnej jednak dla funkcjonowania całej gospodarki narodowej. "W jednostkach nieprodukcyjnych zachodzi konieczność niezależnienia wydatków od uzyskiwanych wpływów, aby zapewnić niezakłócony dopływ środków pieniężnych i w ten sposób umożliwić wykonanie zadań państwa. Jest to tzw. budżetowanie brutto. Przy tej metodzie dochody i wydatki danej jednostki organizacyjnej są w pełni objęte budżetem i wzajemnie od siebie niezależnione. Jednostki budżetowane brutto wchodzące do budżetu pełnymi dochodami i wydatkami nazywane są jednostkami budżetowymi" 2/

Cechą charakterystyczną jednostek nieprodukcyjnych jest znaczna przewaga wydatków nad dochodami. Jednostki wojskowe otrzymują odpowiednie kredyty na dokonywanie wydatków, które mają zabezpieczyć potrzeby związane z zadaniami i funkcjonowaniem całego aparatu wojskowego.

1/ M. Gmytrasiewicz op.cit. s. 53

2/ F. Majewski "Finanse w gospodarce wojska" Sygn. Fin.50/68

Wiadomo, że każda jednostka wojskowa posiada szeroki i różnorodny zakres działalności;

"Pułk jest bowiem jednocześnie:

- a/ wielobranżową szkołą o różnych poziomach, innym dla szeregowców, podoficerów, oficerów;
- b/ internatem i stołówką;
- c/ ogromną stacją obsługi dla setek pojazdów oraz różnego rodzaju uzbrojenia i sprzętu wojskowego;
- d/ potężnym magazynem sprzętu bojowego oraz sprzętu i zaopatrzenia kwatermistrzowskiego;
- e/ warsztatem dla bieżących napraw sprzętu i uzbrojenia wojskowego;
- f/ organem prowadzącym gospodarkę umundurowaniami wyposażeniem żołnierzy itp." ^{1/}

Wśród określonych wyżej czynności jednostki wojskowej szkolenie jest zadaniem głównym. W zakres szkolenia rozumianego szeroko wchodzi szkolenie specjalistyczne kierowców, które podobnie jak cała działalność jednostki jest finansowane z budżetu państwa. Jednostka wojskowa posiada określone limity wydatków, czyli ustalone są górne granice do jakich można w danym okresie czasu dokonać wydatków z poszczególnych podziałek klasyfikacyjnych. Limity dotyczą zasadniczo jednego roku, a odniesione są do oddziałów gospodarczych i noszą nazwę kredytów budżetowych.

Kredyty budżetowe na szkolenie wojsk przydzielane są w odpowiedniej wysokości na początku każdego roku kalendarzowego i służą zabezpieczeniu procesu szkolenia. Źródłem finansowania doszkalania kierowców są więc w znacznej mierze kredyty budżetowe. Nie zabezpieczają one jednak wszystkich potrzeb. Istotną rolę odgrywają bowiem środki rzeczowe dostarczane przez centralne organy zaopatrzenia.

Oddział gospodarczy otrzymuje przydział środków w naturze w oparciu o ustalone tabele należności dla danego typu oddziału. Tak przydzielane są między innymi: sprzęt techniczny, uzbrojenie, umundurowanie, oraz część pomocy wyszkoleniowych.

1/ tamże s. 25

Stopień pokrycia potrzeb bieżących oddziałów gospodarczych kredytem budżetowym oraz zaopatrzeniem w naturze jest różny w zależności od danej służby. Zagadnienie to ilustruje podane poniżej zestawienie.

Tabela Nr 7: Stopień pokrycia potrzeb przez dotacje finansowe i rzeczowe.^{1/}

Lp.	S ł u ż b a	Stopień pokrycia potrzeb bieżących w %	
		w Kredytach	w materiale
1.	Finansowa	100	-
2.	Żywnościowa	76	24
3.	Mundurowa	35	65
4.	Materiały Pędne i Smary	40	60
5.	Konserwacja sprzętu kwatermistrzowskiego	74	26
6.	Konserwacja sprzętu technicznego	59	41
7.	Zdrowia	70	30
8.	Kwaterunkowa	100	-
9.	Pozostałe służby	76	24
R a z e m :		77	23

"Z zestawienia powyższego wynika, że w ogólnej sumie potrzeb, ich pokrycie kredytem rocznym ma podstawowe znaczenie, a przydziały zaopatrzenia w naturze można uznać za uzupełniające".^{2/}

Uelastycznienie w/wym. zasad będzie polegało na wprowadzeniu limitu wartościowego potrzeb do zużycia, który obejmowałby zaopatrzenie pieniężne i w naturze, a w ramach tego limitu jednostka wojskowa decydowałaby sama o rodzaju i ilości zaopatrzenia pobieranego ze składnic. Kredyt budżetowy, jak to wykazano w tabeli Nr 7 jest zasadniczym źródłem pokrycia potrzeb w służbach: finansowa; nien przejechać 150 km pojazdem samochodowym, oraz - kwaterunkowa; lenia doskonalącego 70 do 100 km, w zależności - żywnościowa; eksploatowanego pojazdu. - zdrowia.

^{1/}F. Majewski op.cit. s. 79

^{2/} tamże s. 30

W ostatnich latach w Siłach Zbrojnych Polskiej Rzeczy-
pospolitej Ludowej wprowadzono w służbie żywnościowej i mun-
durowej tzw. gospodarkę rozliczeniową. Oparto ją o limit obu
wartościowy potrzeb, oraz uproszczony rachunek kosztów,
stąd w służbach tych zasadniczym źródłem pokrycia potrzeb
jest kredyt.

W pozostałych służbach potrzeby pokrywane są w materia-
łach i kredytach. Służbami w których potrzeby pokrywane są
w całości w materiałach jest służba uzbrojenia, częściowo są
materiałów pędnych i smarów, samochodowa, chemiczna i łącz-
ności. i przekroje części samochodowych, plansze, schematy,
oraz w procesie doszkalania specjalistycznego kierowców
zużywane materiały pochodzą z różnych służb, dlatego rozpa-
trując źródła finansowania doszkalania należy wziąć pod uwagę
zasady finansowania w przekroju wyżej wymienionych służb.

Kierowcy w trakcie doszkalania /jak już uprzednio stwier-
dzono/, korzystają z usług wszystkich służb, jednakże świad-
czenia poszczególnych służb nie są jednakowe. Największy
udział w procesie szkolenia posiadają następujące służby:

- czołgowo-samochodowa;
- materiałów pędnych i smarów;
- żywnościowa;
- mundurowa;
- sekcja wyszkoleniowa.

W poszczególnych służbach istnieją określone przydziały
środków i materiałów do zabezpieczenia procesu doszkalania.
I tak: w służbie samochodowej istnieją roczne przydziały limi-
tu kilometrów i motogodzin pracy silników mechanicznych.
Z przydziału tego wyodrębnia się odpowiednią ilość kilometrów
i motogodzin na doszkalanie specjalistyczne. Podstawą do wy-
dzielenia z rocznego przydziału określonej ilości kilometrów
i motogodzin na doszkalanie jest "Program szkolenia" ^{1/}
Program ten zakłada, że każdy kierowca w okresie szkolenia
podstawowego powinien przejechać 150 km pojazdem samochodowym,
oraz w okresie szkolenia doskonalącego 70 do 100 km, w zależ-
ności od rodzaju eksploatowanego pojazdu.

1/ "Program szkolenia i doskonalenia kierowców pojazdów
samochodowych w jednostkach wojskowych" MON Warszawa 1969
Sygn. Szkol./69

Łącznie z przydziałem limitu kilometrów i motogodzin dla pojazdów mechanicznych przydzielane jest w odpowiedniej ilości paliwo. Występuje tutaj zbieżność przydziału dla obu służb: samochodowej i materiałów pędnych i smarów.

Pozostałe potrzeby procesu szkolenia kierowców zabezpiecza sekcja wyszkolenia, która dysponuje rocznym przydziałem kredytów na zabezpieczenie procesu szkolenia żołnierzy jednostki.

Z ogólnej grupy kredytów na wyszkolenie, pewne sumy są przeznaczone na zakup pomocy szkoleniowych i są to głównie: modele i przekroje części samochodowych, plansze, schematy, oraz literatura techniczna.

Pozostałe potrzeby zabezpieczają służby: żywnościowa, mundurowa, kwaterunkowa, finansowa, zdrowia. Służby te zaopatrują we właściwe sobie materiały wszystkich żołnierzy bez względu na rodzaj wykonywanych przez nich prac. Wiadomym jest, że każdy żołnierz otrzymuje umundurowanie, wyżywienie, żołd, opiekę lekarską bez względu na to, jaką pełni funkcje w jednostce wojskowej.

Obliczanie kosztów doszkalania kierowców jest trudne, dlatego że w jednostce wojskowej nie prowadzi się ewidencji kosztów, lecz tylko ewidencje wydatków budżetowych. W analizie ekonomicznych stosuje się więc różne sposoby obliczeń i podziału kosztów.

Wiadomo, że podstawowymi elementami kosztów są nakłady pracy żywej i uprzedmiotowionej. Stosując odpowiednie sposoby obliczenia kosztów należy brać pod uwagę przede wszystkim wartości zużycia materiałów, środków trwałych, środków nietrwałych, płac, wartość zużycia obiektów i urządzeń wojskowych itp. Aby obliczenia były jasne, przejrzyste i odpowiednio usystematyzowane, należy dokonać odpowiednich podziałów kosztów i środków. W gospodarce narodowej biorąc za kryterium okres użytkowania i wartość występuje następująca klasyfikacja podziału środków: materiały, przedmioty nietrwałe i środki trwałe. W przedmiotach nietrwałych wyróżnia się ponadto przedmioty krótkotrwałego użytku i małoceenne.

1/M. Gaytrasiewicz op.cit. s. 120

2/ L. Miostowski. Z. Ojgan. "Przyczynki do obliczania kosztów w Siłach Zbrojnych" Przegląd Kwatermistrzowski Nr 5 1969 s. 172

5. KOSZTY DOSZKALANIA SPECJALISTYCZNEGO KIEROWCÓW

5. 1. Wydatki i koszty ponoszone na kształcenie

„Wydatkami na kształcenie nazywamy kwoty dokonywanych wypłat przeznaczonych na pokrycie nakładów pracy w dziedzinie kształcenia. Rola wydatków na kształcenie polega na zapewnieniu - przez pokrywanie odpowiedniej części nakładów pracy - funkcjonowania procesu kształcenia. W konsekwencji więc w warunkach gospodarki towarowo-pieniężnej wydatki te warunkują powstawanie wykształcenia”.^{1/}

Wydatki te nie mogą być jednak utożsamiane z kosztami, ponieważ w ramach określonego przedziału czasowego nie wszystkie zakupywane wartości rzeczowe zostają zużyte, jak również może nastąpić zużycie zapasów sfinansowanych z kredytów okresu ubiegłego. Wiąże się to z realizacją rzeczową i kasową budżetu a więc powoduje konieczność rozgraniczenia dwu wyżej wymienionych kategorii.

Obliczanie kosztów doszkalania kierowców jest trudne, dlatego że w jednostce wojskowej nie prowadzi się ewidencji kosztów, lecz tylko ewidencję wydatków budżetowych. W analizach ekonomicznych stosuje się więc różne sposoby obliczeń i podziału kosztów.

Wiadomo, że podstawowymi elementami kosztów są nakłady pracy żywej i uprzedmiotowionej. Stosując odpowiednie sposoby obliczania kosztów należy brać pod uwagę przede wszystkim wartości zużycia materiałów, środków trwałych, środków nietrwałych, płac, wartość zużycia obiektów i urządzeń wojskowych itp. Aby obliczenia były jasne, przejrzyste i odpowiednio usystematyzowane, należy dokonać odpowiednich podziałów kosztów i środków. „W gospodarce narodowej biorąc za kryterium okres użytkowania i wartość występuje następująca klasyfikacja podziału środków: materiały, przedmioty nietrwałe i środki trwałe. W przedmiotach nietrwałych wyróżnia się ponadto przedmioty krótkotrwałego użytku i małowenne”.^{2/}

1/M. Gmytrasiewicz op.cit. s. 120

2/ L. Miastowski. Z. Cygan "Przyczynki do obliczania kosztów w Siłach Zbrojnych" Przegląd Kwatermistrzowski Nr 5 1969 s. 172

"Przedmioty o wartości przekraczającej 3.000.- zł i okresie użytkowania ponad jeden rok, zalicza się do kategorii środków trwałych, przedmioty nie spełniające jednego z tych warunków zalicza się do kategorii środków nietrwałych"^{1/}

Wartość zużycia środków trwałych oraz ujęcie tego w kosztach oblicza się na podstawie tabeli odpisów amortyzacyjnych zawartej w Uchwale Rady Ministrów.^{2/} Odpisy amortyzacyjne dokonuje jednostka gospodarza co miesiąc i w ten sposób obciąża się koszty, stawką liczoną od wartości posiadanych środków trwałych.

"Zaliczenie wartości przedmiotów nietrwałych do kosztów jest znacznie uproszczone i może być dokonane jednym z trzech sposobów:

- 1/ z chwilą wydania przedmiotów nietrwałych do użytku spisuje się 50 % ich wartości do kosztów, a następne 50 % dopiero po całkowitym zużyciu lub zniszczeniu;
- 2/ wartość zużytego przedmiotu nietrwałego można rozkładać na okres czasu użytkowania lub eksploatacji;

niezależnie 1/ Uchwała Nr 29 Rady Ministrów z 10 stycznia 1961 r. w sprawie zasad zaliczania środków pracy oraz innych przedmiotów i urządzeń długotrwałego użytkowania do środków trwałych /Monitor Polski Nr 11 poz. 62/.
Od dnia 1.01.1971 r. nastąpiła zmiana zasad zaliczania przedmiotów do środków trwałych /patrz Monitor Polski Nr 32 i Nr 33 z 1970 roku/ Według obecnie obowiązujących przepisów środkiem trwałym jest przedmiot o wartości przekraczającej 10.000.- zł i okresie użytkowania ponad jeden rok. W niniejszej pracy opieram się na ustawie Nr 29, gdyż rozpatruję koszty szkolenia w latach 1968 - 1969.

2/ Uchwała Nr 534 Rady Ministrów w sprawie amortyzacji środków trwałych /Monitor Polski Nr 65 poz. 312/.

1/ L. Miastowski, Z. Cygan *op.cit.*, s. 172

2/ *ibidem* s. 173

3/ dopuszcza się spisywanie w koszty wartości drobnych przedmiotów traktowanych jako małowartościowe lub krótkotrwałego użytku z chwilą wydania ich do eksploatacji. Przedmioty te porównuje się wówczas jak gdyby do materiałów, czyli środków jednorazowego użytku"^{1/}

Dla potrzeb określonych w niniejszej pracy przedmioty nietrwałe będą zaliczane do kosztów sposobem drugim. Wydaje się on metodą najwłaściwszą i najłatwiejszą do obliczenia.

W celu jednolitego i zunifikowanego sposobu obliczania kosztów w Siłach Zbrojnych niektórzy ekonomiści wojskowi proponują następującą klasyfikację mienia wojskowego:

"Dla potrzeb obliczania kosztów mienie wojskowe należałoby sklasyfikować przykładowo na co najmniej następujące kategorie:

- materiały /środki jednorazowego użytku/;
- przedmioty i środki wielokrotnego użytku /ruchome, małowartościowe, krótkotrwałego użytku/;
- środki długotrwałego użytku /ruchome oraz większej wartości i trwałości/;
- obiekty i urządzenia stacjonarne.

Do pierwszej kategorii należałoby zaliczyć wszystkie materiały które w procesie działalności gospodarczej zużywa się jednorazowo np. środki żywnościowe, materiały pędne i smary, amunicję itp. do drugiej wszystkie przedmioty i środki np. umundurowanie, narzędzia, drobny sprzęt pomiarowy, gospodarczy itp. do trzeciej - uzbrojenie i środki techniczne wielokrotnego użytku które mogą być przemieszczane /przewożone, przenoszone/ i które charakteryzują się długotrwałością użytkowania i określoną wartością np. samochody, ciągniki, armaty, czołgi, radiostacje itp. do czwartej - wszelkiego rodzaju budynki, budowle, stałe umocnienia itp. które oczywiście są środkami wielokrotnego użytku".^{2/}

Przy obliczaniu kosztów doszkalanania kierowców do poszczególnych przedziałów klasyfikacyjnych mienia wojskowego zaliczam:

1/ L. Miastowski, Z. Cygan op.cit. s. 172

2/ tamże s. 173

- do pierwszej kategorii - środki żywnościowe, materiały pędne i smary, niektóre pomoce szkolne jak kredy, czyściwo druki, farby, rozpuszczalniki itp.;
- do drugiej kategorii - umundurowanie, oporządzenie, narzędzia, pomoce szkolne jak: plansze, tablice poglądowe, schematy, makiety, przezroczka, filmy, przekroje części samochodowych, wyposażenie przenośne autodromu, książki, zeszyty, przybory do pisania, epidiaskopy, rzutniki, wyposażenie sali wykładowej w sprzęt kwaterunkowy taki jak stoliki, taborety, stojaki, wieszaki itp.;
- do trzeciej kategorii - samochody używane do nauki jazdy;
- do czwartej kategorii - budynki mieszkalne, stołówka, blick szkolny, Parkowa Stacja Obsługi, garaże.

5. 2. Koszty bezpośrednie i pośrednie szkolenia.

Dla celów kalkulacyjnych i analitycznych dzielimy koszty na dwie następujące podstawowe grupy:

a/ koszty bezpośrednie;

b/ koszty pośrednie.

"Do kosztów bezpośrednich należałoby zaliczyć te, które w sposób łatwy można wyliczyć na określoną jednostkę kalkulacyjną, np. uposażenie kadry, zużycie niektórych materiałów /materiałów pędnych i smarów, amunicji, umundurowania, środków żywnościowych itp./ a do pośrednich,

- koszty, które nie dają się obliczyć w sposób prosty i odnieść bezpośrednio na jednostkę kalkulowaną, np.

wydatki administracyjno-gospodarcze, zużycie drobnych narzędzi, drobnego sprzętu, wydatki finansowe itp."^{1/}

Taki podział kosztów umożliwia dokonanie obliczeń w sposób zbliżony do rzeczywistości. Celem stworzenia dogodnych warunków do obliczeń kosztów, jak również punktu wyjścia do ich podziału według stopnia bezpośredniości, proponuje się następujące grupowanie wydatków w ewidencji księgowej:^{2/}

1/ tamże s. 175

2/ Przytoczona propozycja klasyfikacyjna została zaczerpnięta z artykułu B.Miastowski, Z.Cygan "Przyczynki do obliczania kosztów w Siłach Zbrojnych" Prz.Kwat., 5/69

1. Wydatki dotyczące utrzymania stanów osobowych:
 - płace;
 - wyżywienie;
 - umundurowanie;
 - wychowanie fizyczne, sport itp.
2. Wydatki administracyjno-gospodarcze, finansowe itp.
3. Wydatki na zakup uzbrojenia, sprzętu i pojazdów mechanicznych.
4. Wydatki na eksploatację uzbrojenia, sprzętu i pojazdów mechanicznych:
 - amunicja;
 - materiały;
 - części zamienne;
 - materiały pędne i smary itp.
5. Wydatki na budowę i zakup stacjonarnych obiektów i urządzeń technicznych.

Lp.	rodzaj obiektu	liczba obiektów	liczba godzin	liczba dni
1.	Szkolenie podstawowe	106	-	15,0
2.	Szkolenie uzupełniające	24	-	3,5
3.	Szkolenie doszkolenia	80	156	26,0
	razem 1968 i 1969	190	156	27,0

Takie grupy wydatków budżetowych powinny stanowić podstawę do ustalenia kosztów pośrednich i bezpośrednich w Siłach Zbrojnych. Podane wyżej zasady grupowania wydatków budżetowych w praktyce nie są jeszcze stosowane. Dlatego też w badaniu kosztów doszkolenia specjalistycznego kierowców samochodowych będą zbierał je w nieco innym układzie.

Punktem wyjścia są dane liczbowe dotyczące kosztów utrzymania szkolonych żołnierzy w poszczególnych służbach. Przy obliczeniu kosztów będą więc badał każdą służbę biorącą udział w doszkoleniu kierowców, a poszczególne wydatki budżetowe będą rozpatrywał, w tych służbach w okresie 1968 - 1969 i odnosił do szkolonego kierowcy.

1/ "Program szkolenia i doszkolenia kierowców pojazdów samochodowych w jednostkach wojskowych" MON Warszawa 1969
 sygn. Szkol. 324/69
 2/ tamże s. 23

5.3. Ogólne zasady obliczenia kosztów

Przy obliczeniu kosztów doszkalania specjalistycznego kierowców samochodowych uwzględnione będą następujące założenia:

- koszty doszkalania obliczam za okres 1968 - 1969 w odniesieniu do jednego kierowcy Jednostki Wojskowej Nr 4116;
- za podstawę do wyliczeń czasokresu doszkalania kierowcy przez 2 letni okres służby wojskowej biore obowiązujący w tym zakresie wymiar godzin na podstawie programu;^{1/}

Okres doszkalania specjalistycznego kierowcy w jednostce wojskowej obejmuje trzy podokresy doszkalania i trwa przez 2 lata, co ilustruje tabela Nr 8

Tabela Nr 8: Czas przeznaczony na doszkalanie kierowców

Lp.	Podokresy doszkalania kierowców	Ilość godzin		Ilość dni	
		1968	1969	1968	1969
1.	Szkolenie podstawowe	106	-	15,0	-
2.	Szkolenie uzupełniające	24	-	3,5	-
3.	Szkolenie doskonalące	60	156	8,5	26,0
Razem w roku 1968 i 1969		190	156	27,0	26,0
Razem w całym okresie szkolenia		346		53	

Ilość godzin na doszkalanie ustalono w oparciu o program szkolenia.^{2/}

W pierwszym roku służby /1968 r./ ilość godzin na doszkalanie wynosiła 190. W drugim /1969 r./ 156 godzin. Razem przez okres służby 346 godzin lekcyjnych. Doszkalanie kierowców trwa przez cały rok, w ten sposób, że są wydzielone cztery okresy po dwa miesiące, w których odbywa się szkolenie 2 razy tygodniowo po 4 godziny lekcyjne trwające 45 - 50 minut.

1/"Program szkolenia i doskonalenia kierowców pojazdów samochodowych w jednostkach wojskowych" MON Warszawa 1969 sygn. Szkol. 324/69

2/ tamże s. 23

Ustalenie godzin szkolenia do obrachunku kosztów byłoby niemożliwe. Dlatego określam ilość godzin lekcyjnych przeznaczonych na doszkalanie w danym roku i dzielę przez ilość godzin lekcyjnych odbywanych dziennie i stąd otrzymuję ilość "dni przeliczeniowych" w danym roku szkoleniowym, tak jak gdyby kierowcy doszkalali się przez 6-7 godzin dziennie.

Ilość dni szkoleniowych w poszczególnych latach wynosi:
Rok 1968 - 190 godzin lekcyjnych : $7\frac{1}{2}$ = 27 dni szkolenia.
Rok 1969 - 156 godzin lekcyjnych : $6\frac{2}{3}$ = 26 dni szkolenia.
Z powyższych obliczeń wynika, że w 1968 roku kierowcy doszkalali się 27 dni po 7 godzin dziennie, w 1969 roku 26 dni po 6 godzin dziennie.

W przybliżeniu ustaliam:

27 dni szkolenia = 1 miesiąc

26 dni szkolenia = 1 miesiąc

/w miesiącu przeciętnie wypadają 4-5 dni wolne od pracy/.

W dalszych obliczeniach posługiwać się będę wyżej wspomnianymi wskaźnikami obrazującymi, że kierowca doszkalą się specjalistycznie w ciągu 2 letniej służby wojskowej pełne 2 miesiące, z czego przypada jeden miesiąc w pierwszym i w drugim roku służby.

Koszty doszkalania będą grupowane według poszczególnych służb, biorących udział w doszkalaniu kierowców, będą więc brane pod uwagę:

- służba żywnościowa;
- służba mundurowa;
- służba finansowa;
- służba kwaterunkowa;
- służba zdrowia;
- służba czołgowo-samochodowa;
- służba materiałów pędnych i smarów;
- sekcja wyszkoleniowa;
- służba spadochronowa.

Pominięte zostaną następujące służby:

- sekcja polityczna;

1/ w 1968 r. według Porządku Dnia w Jednostce Wojskowej 4116 odbywało się 7 godzin lekcyjnych dziennie po 45 minut;

2/ w 1969 roku zgodnie z Porządkiem Dnia odbywało się dziennie 6 godzin lekcyjnych po 50 minut.

- Tabela nr 9. Liczba kierowców w roku 1968 i 1969 według
- służba chemiczna;
 - służba uzbrojenia i elektroniki;
 - służba inżynieryjno-saperska;
 - służba łączności.

Decyzja o pominięciu wyżej wymienionych służb wynika z faktu, że nie biorą one zasadniczo udziału w doszkalananiu specjalistycznym kierowców. Występują wprawdzie pewne urządzenia i sprzęt tych służb zamontowany na samochodach, z których korzysta kierowca /np. eżektorowy zestaw samochodowy do odkazywania samochodu^{1/}, noktowizer samochodowy^{2/}, sprzęt saperski/ jednakże udział tego sprzętu jest nieznaczny, a przeliczenie jego zużycia będzie dokonane przy szacunku kosztów akcesorii niezbędnych w służbie samochodowej.

Ilość doszkalających się kierowców w Jednostce Wojskowej Nr 4116 w latach 1968 - 1969 ustalam na podstawie:

- a/ należności etatowych kierowców w okresie pokoju;
- b/ książki ewidencyjnej żołnierzy jednostki;
- c/ dzienników lekcyjnych szkolenia kierowców.

W jednostkach wojsk powietrzno-desantowych wcielanie żołnierzy odbywa się dwa razy w ciągu roku, a mianowicie w miesiącu styczniu i lipcu, oznacza to, że w okresie 2 letniej służby wojskowej są cztery grupy wcieleni żołnierzy. Dla celów kalkulacyjnych uwzględnione zostało wcielenie styczeń 1968 roku dotyczące żołnierzy, którzy rozpoczęli służbę wojskową w styczniu 1968 roku, odbyli szkolenie podstawowe i uzupełniające w 1968 roku, oraz doszkalani byli w 1968 i 1969 roku, a następnie po odbyciu służby wojskowej zostali zwolnieni do rezerwy w styczniu 1970 roku.

Ilość doszkalanych kierowców w 1968 i 1969 roku w Jednostce Wojskowej 4116 obrazuje tabela Nr 9

1/ urządzenie służby chemicznej.

2/ Urządzenie służby uzbrojenia i elektroniki.

1/ Opracowane na podstawie Dzienników lekcyjnych szkolenia kierowców Jednostki Wojskowej 4116.

2/ Zarządzenie Głównego Kwatermistrza WP Nr 33 z dnia 30.12.1969

Tabela Nr 9 : Liczba kierowców w roku 1968 i 1969 według poszczególnych wcieleń^{1/}

Lp.	Lata	Okresy wcieleń i liczba wcielonych kierowców						Ogólna liczba kierowców
		I/1967	VII/1967	I/1968	VII/1968	I/1969	VII/1969	
1.	1968	23	26	25	26	-	-	100
2.	1969	-	-	25	26	22	27	100

Jak wynika z powyższej tabeli, do dalszych badań przyjmuję, że liczba kierowców objętych doszkalaniami w 1968 roku jak i w 1969 roku wynosiła 100 żołnierzy.

5, 4. Koszty służby żywnościowej.

Do kosztów bezpośrednich w służbie żywnościowej zaliczam wyżywienie żołnierzy i równoważnik pieniężny za papierosy. Wyżywienie ustalone jest według obowiązujących norm.

Tabela Nr 10: Normy żywnościowe w wojskach powietrzno-desantowych.^{2/}

Lp.	Nazwa normy żywnościowej	Sybolik	Równoważnik pieniężny w zł	Uwagi
1.	Norma powietrzno-desantowa	PD	31,00	Norma żywnościowa na leży się na jednego żołnierza dziennie
2.	Norma podróżna	P	31,00	
3.	Sucha porcja dzienna	SPD	60,00	
4.	Norma urlopową	U	14,50	
5.	Norma na wycieczki, przepustki 24 godzinne	W	17,50	
6.	Równoważnik pieniężny za papierosy	-	1,80	dziennie

1/ Opracowano na podstawie Dzienników lekcyjnych szkolenia kierowców Jednostki Wojskowej 4116.

2/ Zarządzenie Głównego Kwatermistrza WP Nr 32 z dnia 30.12.1969 r.

Wysokość nakładów na żywienie określone jest odpowiednim aktem normatywnym.^{1/} W procesie doszkalania kierowca korzysta z wyżywienia według normy "PD" i "P". Zatem koszt szkolenia określony jest liczbą dni i wysokością równoważnika pieniężnego odpowiedniej normy żywnościowej.

Tabela Nr 11: Wartość produktów żywnościowych na jednego żołnierza według wskaźników normatywnych.^{1/}

Lp	Lata	Rodzaj normy żywnościowej	Równoważnik pieniężny w zł	Ilość dni szkolenia	Wartość spożytych produktów na jednego żołnierza w zł
1.	1968	PD i P	31,00	27	837,00
2.	1969	PD i P	31,00	26	806,00
Razem:				53	1.643,00

Tabela Nr 12: Koszt rzeczywisty wyżywienia jednego żołnierza w ciągu okresu szkolenia.^{2/}

Lp	Lata	Rodzaj normy żywnościowej	Srednia roczna wartość wydanych produktów	Ilość dni szkolenia	Wartość spożytych produktów
1.	1968	PD i P	31,56	27	852,12
2.	1969	PD i P	30,66	26	797,16
Razem:				53	1.649,28

1/ a/ Zarządzenie Głównego Kwatermistrza W.P. Nr 32 z dnia 30.12.1969 r. w sprawie ustalania norm budżetowych, ryczałtów oraz stawek w służbie żywnościowej. poz. 1 pkt. 1

b/ Zarządzenie MON Nr 38/MON z dnia 9.07. 1966 r w sprawie równoważników pieniężnych w zamian należności żywnościowych oraz wysokości opłat za wyżywienie. Dziennik Rozkazów MON z dnia 1.09.1966 r. Nr 11 poz. 68, Nr 14 poz. 85 oraz 1968 Nr 1 poz. 2, Nr 5 poz. 25, Nr 17 poz. 88.

2/ Na podstawie obliczeń własnych i "Ekonomicznej analizy z działalności służby żywnościowej w Jednostce Wojskowej 4116 za rok 1968 i rok 1969.

Do obliczania kosztów doszkalania kierowców biorę wartość faktyczną zużycia produktów żywnościowych przez jednego kierowcę w latach 1968 - 1969 wynoszącą w rozpatrywanym okresie 1.649,28 zł, co wynika z tabeli Nr 12.

Oprócz wyżywienia żołnierz otrzymuje równoważnik pieniężny za papierosy, który jest wypłacany razem z żołdem na początku każdego miesiąca.

Tabela Nr 13: Wartość równoważnika pieniężnego za papierosy przez okres szkolenia dla jednego żołnierza.

Lp.	Rodzaj należności	Lata	Wysokość należności w zł	Ilość dni szkolenia	Wartość za papierosy w zł
1.	Równoważnik pieniężny za papierosy	1968	1,80	27	48,60
2.	Równoważnik pieniężny za papierosy	1969	1,80	26	46,80
	Razem:			53	95,40

Równoważnik pieniężny za papierosy za okres szkolenia kierowcy wynosi więc 95,40 zł dla jednego żołnierza.

W związku z obliczeniami podanymi w tabelach 12 i 13 można ustalić sumaryczne koszty bezpośrednie rozpatrywanej służby:

Tabela Nr 14: Koszty bezpośrednie w służbie żywnościowej ponoszone na jednego żołnierza.

Lp.	Rodzaj świadczenia służby żywnościowej	Wartość w zł spożycia artykułów na jednego żołnierza za okres szkolenia
1.	Wartość spożytych artykułów żywnościowych w okresie szkolenia	1.649,28
2.	Równoważnik pieniężny za papierosy	95,40
	Razem:	1.744,68

Tabela Nr 15 : Koszty pośrednie^{1/}

Do kosztów pośrednich ponoszonych przez służbę żywnościową w procesie doszkalania kierowców zaliczam: 46

	wydatków w zł	
	1968 r	1969 r
- koszty wypieku chleba;		
- zakup sprzętu kwatermistrzowskiego nie objętego planem materiałowym;		
- koszty konserwacji, eksploatacji i remontu bieżącego sprzętu kwatermistrzowskiego służby żywnościowej;	70.000	59.000
- inne wydatki rzeczowe;	10.000	9.500
- koszty zużycia sprzętu kuchennego;	1.000	1.400
- koszt zużycia sprzętu mechanicznego.		

Obliczeń dokonuje w następujący sposób: sumę pieniężną przydzielonego limitu^{1/} na koszty pośrednie w latach 1968 - 1969 dzielię przez stan żywnych w danym roku i otrzymuję koszt pośredni na jednego żołnierza w skali rocznej. Kwoty pieniężne wydatkowane na wyżej wymienione cele biorę z odpowiednich sprawozdań^{2/}.

Przy obliczaniu kosztów pośrednich służby żywnościowej korzystam także z obowiązujących w tym zakresie zarządzeń i wytycznych.^{3/}

- 1/ Całość przydzielonych limitów pieniężnych w latach 1968 - 1969 została zgodnie z przeznaczeniem wykorzystana.
 - 2/ "Realizacja rocznego kredytu budżetowego służby żywnościowej Jednostki Wojskowej Nr 4116 na rok 1968 oraz 1969".
 - 3/ Tymczasowa instrukcja w sprawie zmechanizowanego systemu ewidencji i sprządzania sprawozdań z obrotu sprzętu i materiałów służby żywnościowej. Załącznik do zarządzenia Głównego Kwatermistrza W.P. Nr Pf_23 z dnia 19.12. 1968
- koszty dezynfekcji i dezynsekcji magazynów żywnościowych;
 - koszty transportu produktów żywnościowych;
 - wydatki na estetykę żywienia.

Tabela Nr 15 : Koszty pośrednie^{1/}

Lp.	Tytuł budżetowy			Nazwa ponoszonych kosztów	Wielkość wydatków w zł	
	§	poz.	lit.		1968 r	1969 r
1.	5	23	d	Koszty wypieku chleba	70.000	59.000
2.	5	23	e	Inne wydatki rzeczowe służby żywnościowej 2/	10.000	9.500
3.	10	34	c	Zakup sprzętu kwat. nie objętego planem materiałowym	1.000	1.400
4.	10	35	d	Koszty konserwacji eksploatacji i remontów bieżących sprzętu kwaterunkowego służby żywnościowej	1.700	1.700
Razem:					82.700	71.600

Obliczania stanu żywnionych dokonuje na podstawie:

- ilości wydanych racji dziennych;
- stanu żywnionych w/g dziennika służby żywnościowej.

1/ por. "Wytyczne szczegółowe do pracy na rok 1968"

a/ Kwatermistrzostwo WOW - służba żywnościowa Warszawa 1967 r.

b/ "Wytyczne szczegółowe do pracy na rok 1969"

Kwatermistrzostwo WOW służba żywnościowa Warszawa 1968 r.

2/ W zakres tej pozycji wchodzi:

- koszty przechowywania ziemioślodów;
- koszty przechowywania lodu;
- koszty dezynfekcji i dezynsekcji magazynów żywnościowych;
- koszty transportu produktów żywnościowych;
- wydatki na estetykę żywienia.

Tabela Nr 16: Obliczanie stanu żywionych. Ilość wydanych racji dziennych w roku.^{1/} latach

Lp.	Rodzaj należności racji	Ilość wydanych racji dziennych w/g dziennika stanu żywionych		Uwagi
		1968 r.	1969 r.	
1.	"Z"	27.470	31.876	
2.	"P"	1.372	2.814	
3.	"SPD"	6.084	8.890	
4.	"PD"	136.508	144.805	
	Razem:	171.434	188.385	

Wiadomo, że żołnierz spożywa dziennie tylko jedną rację żywnościową "P", "SPD" lub "PD" w zależności od rodzaju i miejsca pełnienia służby. Należność "Z" jest naliczana należnością żołnierską, według której żywieni są żołnierze batalionu inżynieryjno-budowlanego przebywający czasowo w Jednostce Wojskowej 4116.

Tabela Nr 17: Przeciętny stan żywionych w ciągu jednego dnia.

Lp.	Lata	Ilość wydanych racji dziennych w ciągu roku	Ilość dni w roku	Przeciętny - dzienny stan żywionych w roku
1.	1968	171.434	366	468
2.	1969	188.385	365	516

Z powyższych wyliczeń wynika, że przeciętny dzienny stan żywionych w 1968 roku wyniósł 468 żołnierzy, a w 1969 roku 516 żołnierzy.

1/ Dane wzięte z "Ekonomicznej analizy z działalności służby żywnościowej za 1968 rok w Jednostce Wojskowej 4116 oraz za 1969 rok. Wojskowej Nr 4116".

2/ "Przepisy o stosowaniu należności żywnościowych i sprzętu służby żywnościowej w czasie pokoju" MON 1960 rok

3/ "Przepisy o gospodarce żywnościowej w czasie pokoju" MON 1963 Sygn. Żywn. 43/63

Tabela Nr 18: Koszty pośrednie w służbie żywnościowej ponoszone na jednego żywionego w ciągu miesiąca w latach 1968 - 1969.

Lp.	Lata	Koszty pośrednie w skali rocznej	Przeciętny stan żywionych w roku	Roczny koszt pośredni na jednego żywionego	Ilość miesięcy w roku	Miesięczny koszt pośredni na jednego żywionego
1	1968	82.700,00	468	176,70	12	14,72
2.	1969	71.600,00	516	138,75	12	11,56
		Razem:				26,28

Tabela Nr 18 wskazuje, że koszty pośrednie ponoszone przez służbę żywnościową na jednego żołnierza - kierowcę przez okres doszkalania specjalistycznego wynoszą zł 26,28

Obliczenia kosztów zużycia sprzętu kuchennego służby żywnościowej w skali rocznej dokonane zostanie przy uwzględnieniu stanu faktycznego sprzętu kuchennego, jego ceny jednostkowej. Posłuży to do wyliczenia wartości tego sprzętu. Następnie biorąc pod uwagę okres używalności, obliczam koszt zużycia w ciągu roku. Obliczenie opiera się na przepisach i dokumentach służby żywnościowej.^{1/}

- 1/ a/ "Wykaz klasyfikacyjno-inwentaryzacyjny sprzętu i urządzeń mechanicznych służby żywnościowej Jednostki Wojskowej Nr 4116 w/g stanu na dzień 31.12.1969 rok"
- b/ "Wykaz nomenklatur sprzętu służby żywnościowej".
- c/ "Sprawozdanie z obrotu sprzętu i materiałów służby żywnościowej za okres od 1.01. 1968 r. do 31.12. 1968 r. Jednostki Wojskowej Nr 4116".
- d/ "Sprawozdanie z obrotu sprzętem i materiałami służby żywnościowej za okres od 1.01. 1969 r. do 31.12. 1969 r. Jednostki Wojskowej Nr 4116".
- e/ "Przepisy o stosowaniu należności żywnościowych i sprzętu służby żywnościowej w czasie pokoju" MON 1960 rok
- f/ "Przepisy o gospodarce żywnościowej w czasie pokoju" MON 1963 Sygn. Żywn. 43/63

Tabela Nr 19 : Koszt zużycia sprzętu kuchennego służby żywnościowej w ciągu jednego roku.

Lp.	Nazwa sprzętu	Ilość	Cena jednostkowa w zł	Wartość sprzętu w zł	Okres używaln. lat	Koszt zużycia sprzętu w ciągu roku
1	2	3	4	5	6	7
1.	Beczka świerkowa	10	190,00	1.900,00	5	380,00
2.	Cerata	25	42,38	1.246,50	1,5	831,00
3.	Czerpak aluminiowy 1 l	2	10,32	20,64	2	10,32
4.	Czerpak alum. 4 l	1	20,46	20,46	1,5	13,64
5.	Czerpak alum. do ziemniaków	2	14,45	28,90	2	14,45
6.	Filiżanka porcelit. 0,22 l	9	11,20	100,80	8 mies	152,70
7.	Filiżanka porcelit. 0,25 l	10	4,00	40,00	8 mies	60,60
8.	Garnek alum. 5 l	39	57,82	2.247,18	5	449,44
9.	Garnek alum. 10 l	10	77,40	774,00	6	129,00
10.	Garnek alum. 20 l	2	158,24	316,48	6	52,75
11.	Garnek alum. 50 l	5	391,30	1.956,50	6	326,08
12.	Garnek alum. 30 l	4	223,60	894,40	6	149,07
13.	Imbryk alum. 10 l	20	94,60	1.892,00	4	473,00
14.	Imbryk porcel. 2 l	17	19,20	326,40	10 mies	393,20
15.	Kosz wiklinowy	4	91,30	365,20	1	365,20
16.	Kubel emaliow. 0,5 l	819	5,16	4.226,04	1,5	2.817,36
17.	Kubek porcel. 0,25 l	65	3,20	208,00	2,5	83,20
18.	Łyżka alum. czerpak.	25	14,62	365,50	2	182,75
19.	Miska alum. \varnothing 24mm	500	18,92	9.460,00	6	1.576,60
20.	Niezbędnik stalowy 3-częściowy	753	34,40	25.903,20	7	3.700,45
21.	Niezbędnik stalowy 4-częściowy	90	44,72	4.024,80	7	574,98
22.	Pieniek do mięsa	2	1.217,00	2.434,00	5	486,80
23.	Pojemnik druciany na chleb	19	104,70	1.989,30	2	994,65
24.	Pojemnik blaszany na odpadki	3	206,00	618,00	6	103,00
25.	Przyrz. do otwier. beczek	2	94,00	188,00	8	23,50
26.	Przyrz. do otwier. skrzyń	1	168,50	168,50	10	16,85
27.	Regał kuchenny	4	1.217,00	4.868,00	12	405,66
28.	Skrzynia do mięsa d	2	3.890,00	7.780,00	5	1.556,00

1	2	3	4	5	6	7
29.	Skrzynia do mięsa m	1	2.330,00	2.330,00	5	466,00
30.	Spodek porc. Ø 15	312	3,20	998,40	10 mies	1.197,50
31.	Stojak do zbior. kawy	6	98,04	588,24	8	73,53
32.	Taca aluminiowa	264	48,00	12.672,00	2	6.336,00
33.	Talerz porc.głęboki	69	6,0	414,00	7 mies	713,79
34.	Talerz porc.płytki	83	6,00	498,00	10 m.	600,00
35.	Tłuczek stalowy do ziemniaków	1	280,00	280,00	3	93,30
36.	Topór rzeźniczy	2	91,30	182,60	5	26,52
37.	Waga dzies.200 kg	5	460,00	2.300,00	10	230,00
38.	Waga dzies.skład.	2	4.590,00	9.180,00	10	918,00
39.	Waga stołowa 10 kg	2	190,00	380,00	10	38,00
40.	Waga dzies.przesuw, nikowa	1	2.990,00	2.990,00	10	299,00
41.	Waza porcelitowa	20	40,00	800,-	10 mies.	963,80
42.	Zbiornik alum.30 l na kawę	9	408,50	3.676,50	8	459,50
43.	Worek lniany	135	39,95	5.393,25	2	2.696,62
Razem:						31.343,97

Roczny koszt zużycia sprzętu kuchennego służby żywnościowej wynosi 31.343,97 zł

Tabela Nr 20 $\frac{1}{2}$ Koszt zużycia sprzętu mechanicznego i chłodniczego służby żywnościowej w ciągu jednego roku.

Lp.	Nazwa sprzętu	Ilość	cena jednostkowa zł	Wartość sprzętu w zł	Okres używaln.	Koszt zużycia sprzętu w ciągu roku
1	2	3	4	5	6	7
1.	Maszynka do kraj chleba	2	850,00	1.700,00	2	850,00
2.	Komora chłodnicz. składana 16 m ³	1	46.250,00	46.250,00	10	4.625,00
3.	Masz.do mycia naczyń "Mewa-2"	1	21.200,00	21.200,00	10	2.120,00
4.	Masz.do krojenia jarzyn "Jarosz"	1	11.500,00	11.500,00	10	1.150,00
5.	Masz.do mielenia mięsa "Wiik"	1	2.680,00	2.680,00	6	446,66

1	2	3	4	5	6	7
6.	Obieraczka el. do ziemniaków	1	7.000,00	7.000,00	10	700,00
7.	Patelnia elek. przechylna	2	4.900,00	9.800,00	10	980,00
8.	Przystawka do krojenia jarzycz "Wilk"	1	1.300,00	1.300,00	10	130,00
9.	Szafa chłodnicza 1200 l	1	23.050,00	23.050,00	10	2.305,00
10.	Cysterna na wodę 3000 l	1	69.300,00	69.300,00	10	6.930,00
11.	Kuchnia polowa 320/60	6	36.670,00	220.020,00	10	22.002,00
12.	Płachta brezentowa 6 x 4 m	3	1.960,00	5.880,00	7	840,00
13.	Skrzynia do gotowania strawy 30 l	1	1.500,00	1.500,00	7	214,20
14.	Termos 12 l	33	391,61	12.923,13	6	2.153,60
15.	Termos 24 l	9	441,61	3.974,49	6	662,42
16.	Zadaszenie do kuchni polowej	6	3.300,00	19.800,00	3	660,00
17.	Zbiornik na wodę 500 l na przyczepie jednoosiowej	1	19.500,00	19.500,00	10	1.950,00
18.	Zbiornik na wodę 1000 l na płozach	1	9.200,00	9.200,00	10	920,00
Razem:						55.578,88

Roczny koszt zużycia sprzętu mechanicznego i chłodniczego służby żywnościowej wynosi 55.578,88 zł

Przeciętny stan żywionych za lata 1968 - 1969 obliczam z danych:

Przeciętny stan żywionych w latach: ^{1/}

a/ 1968 = 468 żołnierzy

b/ 1969 = 516 żołnierzy

Razem 984 żołnierzy

Sredni stan żywionych w latach 1968 - 1969 wynosi:

$984 : 2 = 492$ żołnierzy

1/ patrz obliczenia s. 38

Opierając się na wyliczeniach z dwóch ostatnich tabel Nr 19 i 20, można ustalić miesięczny koszt zużycia sprzętu służby żywnościowej przypadający na jednego żołnierza.

Tabela Nr 21: Miesięczny koszt zużycia sprzętu kuchennego, mechanicznego i chłodniczego służby żywnościowej przypadającego na jednego żywionego.

Lp.	Rodzaj kosztów	Roczny koszt zużycia w zł	Ilość miesięcy	Miesięczne zużycie sprzętu w zł	Stan żywych	Miesięczne zużycie sprzętu na jednego żywionego
1.	Zużycie sprzętu kuchennego	31.343,97	12	2.611,99	492	5,31
2.	Zużycie sprzętu chłodniczego i mechanicznego	55.578,88	12	4.631,56	492	9,41
Razem:						14,72

Z tabeli Nr 21 wynika, że koszt zużycia sprzętu kuchennego, mechanicznego i chłodniczego w ciągu miesiąca przypadający na jednego żywionego w latach 1968 - 1969 wynosił 14,72 zł. Kierowca w procesie doszkalania specjalistycznego trwającego pełne 2 miesiące jest jednym z żywionych i dlatego koszt przypadający na niego wynosi:

$$14,72 \text{ zł} \times 2 = 29,44 \text{ zł} \quad 1/$$

Sumując obliczenia przeprowadzone poprzednio można dojść do zestawień zbiorczych.

Tabela Nr 22: Zestawienie kosztów pośrednich ponoszonych przez służbę żywnościową na jednego doszkalanego kierowcę

Lp.	Rodzaj kosztów	Wysokość kosztów w zł
1.	Koszty wypieku chleba, zakupu sprzętu kwaterunkowego, koszty konserwacji, eksploatacji i remontu sprzętu kwaterunkowego i inne wydatki rzeczowe służby żywnościowej	26,28
2.	Koszt zużycia sprzętu kuchennego, służby żywnościowej, mechanicznego i chłodniczego	29,44
Razem:		55,72

1/ Zużycie sprzętu kuchennego, mechanicznego i chłodniczego było identyczne w 1968 roku i 1969 roku

Tabela Nr 23: Ogólne zestawienie kosztów w służbie żywnościowej.

Lp.	Rodzaj kosztów	Wysokość kosztów w zł
1.	Koszty bezpośrednie	1.744,68
2.	Koszty pośrednie	55,72
	Razem:	1.800,40

Służba żywnościowa w procesie 2 miesięcznego doszkalania kierowców poniosła ogólne koszty w latach 1968 - 1969 na sumę 1.800,40 zł liczone na jednego żołnierza.

5. 5. Koszty służby mundurowej

Kosztami jakie ponosi służba mundurowa są przede

wszystkim zużyte:

- umundurowanie;
- materiały naprawkowe;
- bielizna;
- pościel;
- obuwiu;
- oporządzenie;
- środki do utrzymania higieny;
- usługi.

Obliczenia wyżej wymienionych kosztów odniesione zostaną do jednego kierowcy w skali rocznej, a następnie ustalone w skali miesięcznej.

Za podstawę do obliczeń kosztów zużycia umundurowania biorę obowiązujące w służbie mundurowej tabelę należności^{1/} i cenniki.^{2/}

1/ "Tabela należności przedmiotów zaopatrzenia mundurowego w czasie pokoju - MON - 1967". Sygn. Mund. 41/67.
/Zestaw Nr 15/Z II-213 - dla szeregowców i podoficerów zasadniczej służby wojskowej w jednostkach obrony wybrzeża i powietrzno-desantowych, oraz elewów orkiestr wojskowych/

1/ /Zestaw Nr 5/_ II-304 - dla obsługi pojazdów mechanicznych w wojsku/.

2/ "Cennik przedmiotów zaopatrzenia mundurowego" MON 1966 sygn. Mund. 40/66

W przedstawionych na stronach następujących tabelach zostały podane odpowiednie grupy kosztów.

Tabela Nr 24: Wartość zużycia umundurowania przez jednego żołnierza w skali miesiąca.

Lp.	Symbol	Nazwa przedmiotu	Jednost. miary	cena jednostkowa w zł	Należn. na jednego żołn.	Okres używaln.	Wartość zużycia w zł na jeden r.	Wartość zużycia na jeden miesiąc
1.	0500001	Beret koloru bordo skoczek spadochronow.	szt	51,00	2	2	51,00	4,25
2.	0000003	Czapka futrzana szeregowca	szt	81,00	1	6	13,50	1,13
3.	0000012	Krawat szeregowca koloru khaki	szt	20,00	1	x ^{1/}	10,00	0,83
4.	0500017	Mundur drelich skoczek spadochronowego	kpl	427,00	1	na 9 mies.	568,80	47,40
5.	0500030	Mundur polowy skoczek spadochronowego z podpinkami	kpl	810,00	1	1	810,00	67,50
6.	0000044	Mundur wyjście wojsk lądowych	kpl	643,00	1	x	321,50	26,79
7.	0050057	Plaszcz namiot	szt	280,00	1	6	46,60	3,88
8.	0505030	Kurtka polowa z podpinką	szt	325,00	1	1	325,00	27,08
9.	0000065	Rękawice polowe	par	42,00	1	1	42,00	3,50
10.	0000066	Rękawice wyjściowe szeregowców wojsk lądowych	par	30,00	1	x	15,00	1,25
11.	0050070	Szalik szeregowców	szt	18,00	1	x	9,00	0,75
12.	0000074	Ubranie treningowe /dresy/	kpl	196,00	1	3	65,30	5,44
13.	0131083	Kombinezon techniczny 2-częściowy	kpl	260,00	2	2	260,00	21,66
Razem:							2537,70	211,46

1/ x - oznacza przedmiot umundurowania wydawany żołnierzowi jednorazowo na okres całej służby wojskowej.

Tabela Nr 25 : Wartość zużycia bielizny na jednego żołnierza w skali miesiąca.

Lp.	Symbol	Nazwa przedmiotu	Jednostka miary	cena jednostkowa w zł	Należność na jednego żołnierza	Okres używalności	Wartość zużycia w zł w ciągu roku	Wartość zużycia w ciągu miesiąca
1.	1000185	Chusteczka do nosa	szt	4,00	3	x	6,00	0,50
2.	1000186	Kalesony długie szeregowca	szt	33,00	4	4	33,00	2,80
3.	1050188	Kalesony krótkie szeregowca	szt	20,00	4	4	20,00	1,666
4.	1050195	Koszula bawełniana	szt	51,00	4	3	68,00	5,666
5.	1050189	Kalesony długie zimowe szeregowca	szt	48,00	4	4	48,00	4,00
6.	1000196	Koszula zimowa	szt	68,00	3	3	68,00	5,666
7.	1000198	Koszulwa wyjściowa szeregowca wojsk ląd,	szt	72,00	2	2	72,00	6,00
8.	1000202	Koszulka szeregowca	szt	24,00	4	3	32,00	2,666
9.	1000214	Onuce	par	10,00	3	1	30,00	2,50
10.	1000220	Ręcznik szeregowca	szt	11,00	4	2	22,00	1,08
11.	1000221	Skarpetki szeregowca	par	30,00	2	1	60,00	5,00
12.	1000232	Spodenki gimnastyczne szereg.	szt	17,00	4	2	34,00	2,88
		Razem:					493,00	40,50

Tabela Nr 26 : Wartość zużycia pościeli przez jednego doszkala-
jącego się kierowcę w skali jednego miesiąca.

Lp.	Symbol	Nazwa przedmiotu	Jednostka miary	cena jedn- nostkowa w zł	Wależność na jednego żołnierza	Okres uży- walności	Wartość zużycia w skali rocznej	Wartość zużycia w ciągu mie- siąca na jednego żołnierza
1.	3000234	Koc szereg.	szt	200,00	2	7	57,10	4,76
2.	3000242	Materac ko- szarowy-po- łowy	szt	275,00	1	6	45,80	3,82
3.	3000255	Podgłówek koszarowy	szt	50,00	1	6	8,30	0,69
4.	3000262	Poszewka na podgłówek	szt	13,00	3	4	9,75	0,81
5.	3000267	Prześcierad- ło szeregow- ca	szt	40,50	4	3	54,00	4,50
Razem:							174,95	14,58

Tabela Nr 27: Zużycie obuwia przez jednego żołnierza-kierowcę
w ciągu jednego miesiąca.

Lp.	Symbol	Nazwa przedmiotu	Jednostka miary	cena jed- nostkowa w zł	Wależność na jedne- go żołn.	Okres uży- walności	Wartość zużycia w skali rocznej	Wartość zużycia w ciągu mie- siąca na jednego żołnierza
1.	2030283	Buty filco- wo-gumowe	par	260,00	1	2	130,00	10,83
2.	2000296	Pantofle gimnastycz- ne	par	28,00	1	1	28,00	2,33
3.	0001308	Trzewiki szeregowca brązowe nowy wzór	par	400,00	1	8 mies.	600,00	50,00
Razem:							758,00	63,16

1.	5010902	Kubek do mycia zębów	szt	4,50	1	x	2,25	0,19
2.	5130900	Mazek do obuwia	szt	2,40	2	x	2,40	0,20
3.	5000907	Mydło gos- podarstwo	kg	13,00	100%	2-0	15,60	1,30

Tabela Nr 28 : Wartość zużycia oporzędzenia żołnierza w ciągu jednego miesiąca

Lp.	Symbol	Nazwa przedmiotu	jednostka miary	cena jednostkowa w zł	Należność na jednego żołnierza	Okres używalności	Wartość zużycia w ciągu roku	Wartość zużycia w ciągu miesiąca
1.	4050341	Kominiarka szeregowca	szt	17,80	1	8	2,20	0,183
2.	4000346	Menażka	szt	55,00	1	7	7,85	0,66
3.	4050353	Pas skórzany szereg.	szt	65,00	1	6	10,80	0,90
4.	4000357	Pasek do spodni	szt	28,00	1	5	5,60	0,47
5.	4000367	Pokrowiec na manierkę	szt	35,00	1	6	5,80	0,48
6.	4000378	Przesuwka do manierki	szt	5,00	2	6	1,60	0,13
7.	4000342	Manierka	szt	30,00	1	8	3,75	0,31
8.	4500392	Zasobnik osobisty skoczka	szt	415,00	1	6	69,15	5,76
9.	0030762	Spiwór watawany	szt	600,00	1	6	100,00	8,33
10.	5100878	Nici khaki a 25 Nr 10	szp	0,60	1	x	0,30	0,025
11.	5100891	Sznurowadła	par	2,40	2	1	4,80	0,40
12.	5111004	Igła ręczna	szt	0,20	1	x	0,10	0,008
Razem:							211,95	17,70

Tabela Nr 29 : Zużycie środków do utrzymania higieny przez jednego żołnierza w ciągu miesiąca

Lp.	Symbol	Nazwa przedmiotu	jednostka miary	cena jednostkowa w zł	Należność na jednego żołnierza	Okres używalności	Wartość zużycia w ciągu roku	Wartość zużycia w ciągu miesiąca
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	5010902	Kubek do mycia zębów	szt	4,50	1	x	2,25	0,19
2.	5130906	Mazak do obuwia	szt	2,40	2	x	2,40	0,20
3.	5000907	Mydło gospodarcze	kg	13,00	100g	m=c	15,60	1,30

1	2	3	4	5	6	7	8	9
4.	5000908	Mydło górnicze	szt	29,00	150g	m-c ^{1/}	52,20	4,35
5.	5000910	Mydło toaletowe	kg	38.50	100g	m-c	46,20	3.82
6.	5120916	Pasta do butów	kg	62,50	40g	m-c	20.00	2,50
7.	5120917	Pasta do zębów	tub	3,05	1	2m-c ⁶	18.30	1,53
8.	5130923	Szczotka miękka do obuwia	szt	9.60	1	x	4,80	0,40
9.	5130924	Szczotka twarda do obuwia	szt	10,00	1	x	5,00	0,42
10.	5010926	Szczoteczka do zębów	szt	8,00	1	x	4,00	0,33
11.	5010927	Szczoteczka do rąk	szt	6,00	1	x	3,00	0,25
12.	5130930	Woreczek na przybory do konserwacji	szt	2,00	1	x	1,00	0,08
13.	5130931	Wieszak	szt	4,00	2	6	1,30	0,11
14.	5000911	Pudełko na mydło	szt	6,00	1	x	3,00	0,25
		Razem:					189,05	15,73

Prócz kosztów ustalonych w tabelach poprzednich określone znaczenie posiadają również koszty wyposażenia obozowego.

Żołnierze-kierowcy w procesie doszkalania samochodowego korzystają z namiotu wojskowego 24-osobowego, który w warunkach polowych /gdy jednostka przebywa na obozach i zajęciach/ służy jako sala wykładowa szkolenia samochodowego. Żołnierze śpią w namiotach zbudowanych z własnych pałatek i dlatego nie obliczam zużycia innych namiotów. Koszty zużycia płaszcza-namiotu podałem w tabeli Nr 24 poz. 7.

1/ m-c - znaczy okres używalności danego przedmiotu środka higieny wynosi jeden miesiąc.

Tabela Nr 30 + Zużycie wyposażenia obozowego /namiotu/

Lp.	Symbol	Nazwa przedmiotu	Jednostka miary	Cena jednostkowa w zł	Należność na jednego żołnierza	Okres używalności	Wartość zużycia w ciągu roku	Wartość zużycia w ciągu miesiąca
1.	7102038	Namiot 24-osobowy	kpl	12.300,00	1/24	10	1.230,00	102,50
		Razem:					1,230,00	102,50

Namiot zużywa się w ciągu miesiąca na sumę 102,50 zł a korzystają z niego wszyscy doszkalający się kierowcy. Ponieważ ich stan osobowy w roku wynosi 100 osób, stąd koszt osobowy namiotu w ciągu miesiąca przypadającego na jednego doszkalającego się kierowcę wynosi:

$$102,50 \div 100 = 1,02 \text{ zł}$$

Ponadto w skład kosztów omawianej służby wchodzi jeszcze koszty materiałów naprawkowych, kąpieli, prania bielizny - przedstawiają to tabele następne.

Tabela Nr 31: Miesięczna wartość zużycia materiałów naprawkowych i krawieckich na jednego żołnierza.

Lp.	Nazwa przedmiotu	Należność na jednego żołnierza w roku	Cena jednostkowa w/g jednostki miary w zł	Wartość zużycia w ciągu roku w zł	Wartość zużycia w ciągu miesiąca w zł
1	2	3	4	5	6
I.	Materiały szewskie do napraw obuwia na spodach wibracyjnych				
1.	gwoździe do obcasów	20 g	12,00/kg	0,24	0,02
2.	Gwoździe do spodów	20 g	62,00/kg	1,24	0,103
3.	Kołki drewniane Nr 5	2 g	12,00/kg	0,02	0,0016
4.	Klej do obuwia	40 g	5,10/kg	0,20	0,016
5.	Nici czarne lniane błyszczące	3	7,15/szp	21,45	1,78
6.	Spody gumowe z obcasami	1/2par	32,00/par	16,00	1,33
7.	Guma podeszwowa	100g	19,00/kg	1,90	0,16
8.	Płótno ścierne	4 cm	0,66/ark	0,01	0,008

1	2	3	4	5	6
9.	Sznurówka	2 par	2,40/szt	9,60	0,90
II. Materiały krawieckie					
1.	Orzełek do czapki	1/2szt	2,00zł/szt	1,00	0,083
2.	Guzik do bielizny	10 szt	0,10/szt	1,00	0,083
3.	Guzik duży do munduru	4 szt	0,61/szt	2,44	0,203
4.	Guzik mały do munduru	4 szt	0,51/szt	2,04	0,17
5.	Guzik do płaszcza	4 szt	0,70/szt	2,80	0,23
6.	Guzik do spodni	6 szt	0,10/szt	0,60	0,05
7.	Guzik do kurtki polowej	4 szt	0,61/szt	2,44	0,203
8.	Haftka	1 par	0,10/para	0,10	0,008
9.	Nici bawełniane białe Nr 30	100 mb	7,40	7,40	0,62
10.	Nici bawełniane Nr 20	150 mb	0,65/25m	3,90	0,325
11.	Nici bawełniane Nr 10 a 25 m	1 szp	0,60	0,60	0,05
12.	Igła ręczna	2 szt	0,20	0,40	0,033
Razem:				53,92	4,49

Ceny usług wynoszą: ^{1/}

- pranie bielizny z magłowaniem - 4,50 zł za kg bielizny;
- kąpiel w łaźni pod natryskiem w ogólnym pomieszczeniu - 1,50 zł od osoby.

Tabela Nr 32 : Koszty kąpieli jednego żołnierza w ciągu miesiąca.

Lp.	Rodzaj usługi	Cena usługi w zł	Ilość usług miesięcznie	Wartość usługi w zł
1.	Kąpiel w łaźni pod natryskiem w ogólnym pomieszczeniu	1,50	4	6,00

1/ Cennik przedmiotów zaopatrzenia mundurowego "Sygn. Mund.40/66
MON 1966 s. 93

Pranie bielizny i umundurowania żołnierzy odbywa się z różną częstotliwością w roku, zależy to od rodzaju prac wykonywanych przez żołnierzy i od pory roku.

Tabela Nr 33: Częstotliwość prania i waga pranej bielizny na jednego żołnierza w ciągu roku.

Lp.	Nazwa przedmiotów pranych	Waga przedmiotów mundurowych w kg	Ilość sztuk jedno-razowo pranej bielizny	Częstotliwość prania		Ilość sztuk w skali roku	Waga pranej bielizny rocznie /w kg/	
				mie- się- cznie	roc- znie			
1.	Kalesony krótkie	0,100	1	4	48	48	4,800	
2.	Koszula bawełniana	0,265	1	4	48	48	12.720	
3.	Ręcznik szeregowca	0,110	2	4	48	96	10.650	
4.	Poszewka na podglówek	0,135	1	4	48	48	6.480	
5.	Prześcieradło szeregowca	0,500	2	2	24	48	24.000	
6.	Kalesony zimowe	0,400	1	4	24	24 ^{2/}	9.600	
7.	Koszula zimowa	0,450	1	4	24	24 ^{2/}	10.800	
8.	Kurtka drelich. skoczka spadochronowego	0,810	1	-	3	3	2.430	
9.	Spodnie drelich. skoczka spadochronowego	0,760	1	-	4	4	3.040	
10.	Kombinezon	2.100	1	2	24	24	50,400	
Razem waga pranej bielizny w roku							101,20	134.920

Ciężar pranej bielizny i umundurowania jednego żołnierza w ciągu roku wynosi 134.920 kg

1/ Indeks Materiałowy W.P. przedmiotów zaopatrzenia mundurowego i sprzętu. Sztab Gen. 432/69 Warszawa 1969

2/ Okres zimowy trwa 6 miesięcy, stąd bielizna zimowa używana jest przez 1/2 roku

Tabela Nr 34: Miesięczny koszt prania bielizny i umundurowania jednego żołnierza.

Lp.	Waga pranej bielizny w roku /w kg/	Ilość miesięcy w roku	Waga pranej bielizny w miesiącu	Cena prania jednego kg bielizny	Koszt prania bielizny w ciągu miesiąca
1.	134.920	12	11.243	4,50 zł	50,60 zł

Biorąc pod uwagę wszystkie przytoczone dane liczbowe można zaprezentować łączną tabelę kosztów.

Tabela Nr 35 : Zestawienie kosztów służby mundurowej.

Przedmiot kosztów	Wysokość kosztów w jednym miesiącu	Ilość miesięcy szkolenia	Wysokość kosztów za okres szkolenia na jednego kierowcę
Umundurowanie	211,46	2	422,92
Bielizna	40,50	2	81,00
Pościel	14,58	2	29,16
Obuwie	63,16	2	126,32
Oporządzenie	17,70	2	35,40
Srodki do utrzymania higieny	15,73	2	31,46
Wyposażenie obozowe	1,02	2	2,04
Materiały naprawkowe	4,49	2	8,98
Usługi			
- kąpiel w łaźni	6,00	2	12,00
- pranie bielizny i umundurowania	50,60	2	101,20
Razem:			850,48

Koszty ponoszone przez służbę mundurową w procesie doszkalania jednego kierowcy samochodowego wynoszą zł 850,48

1/ "Zbiór przepisów o uposażeniu żołnierzy" MN 1966 Sygn. Fin. 45/66.

Uchwała Rady Ministrów Nr 196/64 z dnia 11.04. 1964

w sprawie stawek uposażenia zawodowego żołnierzy zawodowych Dziennik Rozkazów MN Nr 3p. poz. 41.

5. 6. Koszty służby finansowe j

Do kosztów doszkalania specjalistycznego kierowców samochodowych ponoszonych przez służbę finansową zaliczam:

- żołd wypłacany żołnierzom;
- uposażenie kadry zaangażowanej w szkoleniu.

Do kosztów bezpośrednich omawianej służby zaliczam:

- żołd;
- uposażenie pomocnika do spraw szkolenia samochodowego.

Doszkalanie specjalistycznym kierowców samochodowych w jednostce wojsk powietrzno-desantowych zajmuje się zasadniczo jeden oficer przewidziany etatem na stanowisko "pomocnika zastępcy dowódcy jednostki wojskowej do spraw technicznych, do spraw szkolenia samochodowego".

Uposażenie pozostałej kadry zaangażowanej w doszkalanie kierowców zaliczam do kosztów pośrednich.

Według obowiązujących przepisów^{1/} istnieją określone stawki żołdu wypłacanego jeden raz w miesiącu żołnierzom pełniącym zasadniczą służbę wojskową.

Tabela Nr 36: Wysokość żołdu w zł miesięcznie.^{1/}

Lp.	Według stopnia wojskowego	Bez tytułu skoczka spadochronowego	Z tytułem skoczka spadochronowego
1.	szeregowiec	18,00	26,00
2.	starszy szeregowiec	25,00	35,00
3.	kapral	50,00	60,00

Przez okres służby wojskowej żołnierz pobiera żołd przez pierwsze trzy miesiące w wysokości 18,00 zł, po uzyskaniu tytułu skoczka spadochronowego, a więc przez pozostałe 21 miesięcy po 26,00 zł

1/ "Zbiór przepisów o uposażeniu żołnierzy" MON 1966 Sygn. Fin. 45/66.

Uchwała Rady Ministrów Nr 106/64 z dnia 11.04. 1964 w sprawie stawek uposażenia zasadniczego żołnierzy zawodowych Dziennik Rozkazów MON Nr 8p poz. 41.

Kierowcy są awansowani w drugim roku służby do stopnia starszego szeregowca, lecz w niewielkiej ilości, bo około 10 % stanu osobowego kierowców.

Tabela Nr 37: Wysokość żołdu za okres służby wojskowej.

Lp.	Warunki otrzymania żołdu	Ilość miesię- cy	Stawka żołdu	Wysokość żołdu w zł
1.	szeregowiec bez tytułu skoczka	3	18,00	54,00
2.	szeregowiec z ty- tułem skoczka spadochronowego	21	26,00	546,00
Razem:		24		600,00

Za okres służby wojskowej /24 miesiące/ żołnierz otrzymuje żołd na ogólną sumę 600,00 zł.

Tabela Nr 38: Wysokość żołdu za okres doszkalania kierowcy.

Lp.	Ogólna suma żołdu	Okres służby wojsko- wej	Wysokość żołdu na miesiące	Wysokość żołdu na 2 miesiące
1	600,00	24	25,00	50,00

W okresie doszkalania specjalistycznego /trwającego 2 miesiące w całym okresie służby/ kierowca otrzymuje przeciętnie 50,00 zł żołdu.

Pobory pomocnika do spraw szkolenia samochodowego obliczam na podstawie list uposażenia żołnierzy zawodowych za lata 1968/1969.

Ilustruje to tabela Nr 39

Tabela Nr 39: Przeciętne miesięczne uposażenie pomocnika do spraw szkolenia samochodowego /w zł/

Lp.	Lata	Według stopnia	Według stano- wiska	Dodatek		Równo- ważnik za wy- żywienie	Razem uposaże- nie
				rodzin- ny	de- sant.		
1	1968	2.100.-	1.250.-	225.-	300.-	500.-	4.375.-
2	1969	2.100.-	1.400.-	225.-	300.-	500.-	4.525.-

Wysokość miesięcznego uposażenia pomocnika do spraw szkolenia samochodowego przypadająca na jednego doszkalającego się kierowcę w latach 1968 - 1969 wynika z porównania uposażenia i stanu osobowego.

Tabela Nr 40 : Jednostkowe koszty uposażenia.

Lp.	Lata	Wysokość miesięcznego uposażenia w zł	Stan kierowców	Wysokość miesięcznego uposażenia przypadająca na jednego kierowcę w zł
1.	1968	4.375,00	100	43,75
2.	1969	4.525,00	100	45,25
		Razem:		89,00

Oprócz miesięcznego uposażenia pomocnik do spraw szkolenia samochodowego raz w roku otrzymuje równoważnik pieniężny za umundurowanie^{1/}. Wysokość tego równoważnika ilustruje tabela Nr 41.

Tabela Nr 41: Wysokość równoważnika za umundurowanie przypadająca miesięcznie na jednego doszkalanego kierowcę.

Lp.	Lata	Wysokość równoważnika w roku w zł	Wysokość równoważnika w przelicz. na miesiąc	Stan kierowców	Miesięczna wysokość równoważnika przypadająca na jednego żołnierza.
1.	1968	4.075,00	339,58	100	3,39
2.	1969	4.670,00	389,16	100	3,89
		Razem:			7,28

Równoważnik za umundurowanie w przeliczeniu na jednego kierowcę za okres doszkalania w latach 1968 - 1969 wynosił kwotę 7,28 zł

1/ "Lista dodatkowym należności żołnierzy zawodowych" 1968 i 1969 roku

Tabela Nr 42: Zestawienie kosztów bezpośrednich służby finansowej

Lp.	Rodzaje kosztów	Wysokość kosztów
1.	Żołd za okres doszkalania	50,00
2.	Uposażenie pomocnika do spraw szkolenia samochodowego przypadające na jednego doszkalanego kierowcę	89,00
3.	Równoważnik pieniężny za umundurowanie przypadający na jednego doszkalanego kierowcę	7,28
Razem:		146,28

Koszty bezpośrednie służby finansowej przypadające na jednego doszkalanego kierowcę w jednostce wynoszą 146,28 zł

Do kosztów pośrednich służby finansowej ponoszonych w procesie doszkalania kierowców zaliczam:

- uposażenie kadry /oficerów i podoficerów zawodowych/;
- uposażenie pracowników cywilnych zaangażowanych w szkoleniu kierowców w sposób pośredni.

Koszty pośrednie obliczam dzieląc wysokość miesięcznych uposażeń poszczególnych osób przez przeciętny stan żołnierzy jednostki w danym roku.

Dowództwo i kadra jak też pracownicy cywilni są nie tylko zaangażowani w procesie doszkalania kierowców, lecz w całokształcie szkolenia i życia jednostki, dlatego uposażenie powyższych dzielę przez ogólny - przeciętny stan żołnierzy jednostki w latach 1968 i 1969

Przeciętny stan żołnierzy jednostki w latach 1968 - 1969 wynosił:^{1/}

$$\bar{x} = \frac{468 + 525}{2} = \frac{1011}{2} = 505$$

$$\bar{x} = 505 \text{ żołnierzy}$$

1/ Tabela ruchu stanu osobowego Jednostki Wojskowej Nr 4116 za lata 1968 - 1969

Tabela Nr 43: Średnie miesięczne uposażenie kadry i pracowników cywilnych jednostki^{1/} przypadające na jednego żołnierza.

Lp.	Stanowisko	Średnie miesięczne uposażenie w latach 1968-1969	Średni stan żołnierzy	Miesięczne uposażenie przypadające na jednego żołnierza
1.	Dowódca jednostki	5,600,00	505	11,10
2.	Zastępca d/s polit.	5,520,00	505	10,93
3.	Zastępca d/s liniow.	5,100,00	505	10,10
4.	Zastępca d/s technicznych	4,200,00	505	8,30
5.	Szef sztabu	5,300,00	505	10,50
6.	Pomocnik d/s szkolenia ^{2/}	4,510,00	505	8,93
7.	Sekretarz PZPR	4,460,00	505	8,83
8.	Kierownik Klubu żołnierskiego	3,900,00	505	7,72
9.	Kwaternistrz	5,030,00	505	9,96
10.	Lekarz	4,420,00	505	8,75
11.	Szef Wojskowej Administracji Koszar	4,370,00	505	8,65
12.	Szef służby mundurowej	4,030,00	505	7,98
13.	Szef służby żywnościowej	3,900,00	505	7,72
14.	Szef zaopatrzenia finansowego	4,200,00	505	8,30
15.	Kierownik kuchni żołnierskiej	3,110,00	505	6,15
16.	Szef Służby materiałów pędnych i smarów	3,460,00	505	6,85
17.	Szef służby spadochronowej	5,160,00	505	10,16
18.	Szef służby inżynierjno-saperskiej	4,920,00	505	9,24

1/ Lista uposażeń żołnierzy zawodowych i pracowników cywilnych Jednostki Wojskowej 4116 w latach 1968 i 1969.

2/ Pomocnik do spraw szkolenia w jednostce /nie samochodowego/

1	2	3	4	5
19.	Szef łączności	4.810,00	505	9,52
20.	Szef służby chemicznej	4.020,00	505	7,97
21.	Kucharz	1.800,00	505	3,56
22.	Pomoc kuchenna	1.200,00	505	2,37
23.	Krawiec	1.100,00	505	2,17
24.	Szewe	1.300,00	505	2,57
25.	Lazienny	1.000,00	505	1,98
26.	Magazynier mundurowy	1.000,00	505	1,98
27.	Magazynier żywnościowy	1.100,00	505	2,17
28.	Ekspedientka kantyny	1.250,00	505	2,38
29.	Instruktor sanitarny	3.760,00	505	7,44
30.	Bibliotekarz	1.350,00	505	2,59
31.	Instruktor KMW	3.450,00	505	6,84
Razem:				214,21

Srednio miesięcznie na jednego żołnierza jednostki przypada 214,21 zł poborów kadry i pracowników cywilnych zaangażowanych w szkoleniu żołnierzy.

W poprzedniej tabeli podana została wysokość uposażenia kadry sztabu i szefów służb oraz pracowników cywilnych, którzy pracują na rzecz całej jednostki, stąd miesięczne uposażenie wyżej wymienionych dzieliłem przez przeciętny stan jednostki. Oprócz sztabu, pracowników cywilnych i szefów służb istnieje pewna część żołnierzy zawodowych, którzy pracują na rzecz wydzielonej grupy żołnierzy, są to dowódcy i kadra pododdziałów jednostki, dlatego przy obliczeniach średniego uposażenia tej grupy kadry przypadającego na jednego żołnierza w skali miesiąca będę posługiwał się średnim stanem pododdziału.

Tabela Nr 44: Wysokość miesięcznego uposażenia kadry pododdzia-

1. Koszty bieżące przypadająca na jednego szkolonego żołnierza

Lp.	Stanowisko w pododdziale	Ilość kadry pododdz.	Srednie miesiecz. uposaż. w 1968/69	Wysokość miesiecz. uposaż.	Sred- stan 1/ podod.	Miesięczne uposażenie przelicz. na jednego żołnierza
1	2	3	4	5	6	7
1.	Dowódca pododdziału	1	4.380,00	4.380,00	60	73,00

1/ Obliczone na podstawie dokumentów ewidencji stanu osobowego w JW 4116 w latach 1968 - 1969

5.7. Koszty służby kwaterunkowej

1	2	3	4	5	6	7
2.	Z-ca dowódcy d/s politycz.	1	4,100,00	4.100,00	60	68,33
3.	dowódca plutonu	3	3,800,00	11,400,00	60	190,00
4.	Szef pododdziału	1	3.750,00	3,750,00	60	62,50
5.	dowódca drużyny	9	55.-	495.00	60	8.25
6.	pomocnik dowódcy plutonu	3	3.100,00	9,300.00	60	155,00
Razem:						557,08

Tabela Nr 45: Zestawienie kosztów pośrednich służby finansowej.

Lp.	Przedmiot kosztów	Wysokość uposażenia przypadająca na jednego żołnierza	
		miesięcznie	za okres 2 miesięcy
1.	Srednie miesięczne uposażenie kadry sztabu i pracowników cywilnych przypadające na jednego żołnierza jednostki	214,21	428,42
2.	Srednie miesięczne uposażenie kadry pododdziałów przypadające na jednego żołnierza pododdziału	557,08	1.114,16
Razem:		771,29	1.542,58

Koszty pośrednie w służbie finansowej przypadające na jednego doszkalanego kierowcę wynoszą 1.542,58 zł

Tabela Nr 46: Zestawienie kosztów w służbie finansowej.

Lp.	Rodzaj kosztów	Wysokość kosztów
1.	Koszty bezpośrednie	146,28 zł
2.	Koszty pośrednie	1.542,58 zł
Razem:		1.688,86

Koszt doszkalania jednego kierowcy w służbie finansowej wynosi 1.688,86 zł.

5.7. Koszty służby Kwaterunkowej

Do kosztów ponoszonych przez służbę kwaterunkową w procesie doszkalania kierowców samochodowych zaliczam:

- a/ koszt zużycia sprzętu pomieszczeniowego w izbie żołnierskiej;
- b/ koszt zużycia sprzętu kwaterunkowego w sali wykładowej - samochodowej;
- c/ koszt zużycia sprzętu kwaterunkowego w stołówce żołnierskiej;
- d/ koszt utrzymania pomieszczeń jednostki;
- e/ wydatki na zakup opału.

Obliczenia przeprowadzam w oparciu o odpowiednie przepisy.^{1/}

Tabela Nr 47: Koszt zużycia sprzętu kwaterunkowego w izbie żołnierskiej w ciągu miesiąca przez jednego żołnierza

Lp.	Nazwa sprzętu	jedn. miary	cena jednostkowa	Okres używalności	Wartość zużycia w roku	Wartość zużycia miesięcznie
1.	Łóżko koszarowe	szt	240,00	30	8,00	0,66
2.	Szafka przyłóżkowa żołnierska blaszana z białym bakelitowym	szt	540,00	20	27,00	2,25
3.	Wkład metalowy z siatką do łóżka koszarowego	szt	185,00	30	6,17	0,51
4.	Taboret koszarowy metalowy	szt	135,00	20	6,75	0,56
Rażem:						3,98

Miesięczny koszt zużycia sprzętu kwaterunkowego w izbie żołnierskiej przez jednego żołnierza wynosi 3,98 zł

1/ "Przepisy o gospodarce sprzętem kwaterunkowym, opakiem w gospodarce komunalnej w wojsku". Sygn. Kwat.-Bud. 36/61 MON 1962 cz. I rozdz. II pkt. 23.

"Katalog sprzętu kwaterunkowego" - załącznik do w/wym. przepisów.

Tabela Nr 48: Koszt zużycia sprzętu kwaterunkowego w sali samochodowej^{1/} w ciągu roku i miesiąca przez doszkalających się żołnierzy.

Lp.	Nazwa sprzętu	jedn. miary	cena jednostkowa	Okres używalności	Wartość zużycia w roku	Wartość zużycia miesięcznie	il. sprzętu	Wartość ogólna zużycia
1.	Kosz na śmieci metalowy	szt	78,00	15	5,20	0,43	1	0,43
2.	Wieszak metalowy stojący	szt	225,00	20	11,25	0,94	1	0,94
3.	Taboret metalowy koszarowy	szt	135,00	20	6,75	0,56	40	22,40
4.	Stół szkolny na metalowej podstawie	szt	510,00	20	25,50	2,12	13	27,56
5.	Stojak do zawieszania map	szt	470,00	20	23,50	1,96	1	1,96
Razem:								53,29

Koszt zużycia sprzętu kwaterunkowego w sali samochodowej przez jednego żołnierza w ciągu miesiąca wynosi:

$$53,29 : 100 = 0,53 \text{ zł}$$

Tabela Nr 49: Koszt zużycia sprzętu kwaterunkowego w stołówce żołnierskiej w ciągu miesiąca.

Lp.	Nazwa sprzętu	Ilość sprzętu	cena jednostkowa w zł	Wartość sprzętu w zł	Okres używaln.	Koszt zużycia w roku	Koszt zużycia w ciągu miesiąca
1.	Stół kwadratowy metalowy uniwersalny	50	690,00	34.500,00	20	1.725,00	143,75
2.	Taboret metalowy koszarowy	200	135,00	27.000,00	20	1.350,00	112,50
3.	Kosz na śmieci metalowy	10	78,00	780,00	15	52,00	4,33
Razem:							300,58

1/ Ilość sprzętu kwaterunkowego w sali samochodowej wzięta zgodnie ze spisem inwentarza nr 18/69

Zużycie sprzętu kwaterunkowego w stołówce w ciągu miesiąca przez jednego żołnierza wynosi:

$$300,58 : 492^{1/} = 0,61 \text{ zł}$$

- Do kosztów utrzymania pomieszczeń jednostki zaliczam:
- opłaty za zużycie wody, energii elektrycznej;
- opłaty za korzystanie z kanalizacji;
- opłaty za wywóz nieczystości i śmieci;
- koszty czyszczenia kominów;
- koszty dezynfekcji i dezynsekcji pomieszczeń;
- zakup środków do utrzymania czystości;
- koszty zadrzewiania jednostki, zakup kwiatów.

Na powyższe cele związane z utrzymaniem pomieszczeń wydano:

- 1968 rok - 342,000,00^{2/} zł
- 1969 rok - 360,000,00 zł

W badanej jednostce wojskowej zakupywany był i zużywany opał:

- drewno opałowe;
- koks;
- węgiel kamienny.

Na zakup opału w Jednostce Wojskowej 4116 wydano:

- 1968 rok - 461,000,00 zł
- 1969 rok - 373,000,00 zł

Tabela Nr 50 : Wysokość kosztów utrzymania pomieszczeń i zużycia opału przypadająca na jednego żołnierza w skali miesiąca.

Lp.	Lata	Roczny koszt utrzym. pomieszczeń w zł	Roczny koszt zakupu opału	Przec. stan żołn. jedn.	Wysokość kosztów rocznie na jedno go. żołnierza		Wysokość kosztów miesięcznie na jednego żołnierza	
					utrzym. pomieszczeń	opał	Utrzym. pomieszczeń	opał
1.	1968	342.000,00	461.000,00	486	703,73	948,55	58,64	79,05
2.	1969	360,000,00	373.000,00	525	685,69	710,47	57,14	59,25
		Razem:					115,78	138,30

1/ por. obliczenia do tabeli Nr.21 s. 43

2/ Dane wzięte z dokumentów W.A.K. "Roczna analiza wydatków WAK" 1968 i 1969

3/ tamże

Koszt przypadający na jednego doszkalanego kierowcę w rozpatrywanym okresie wynosił:

- utrzymanie pomieszczeń jednostki 115,78 zł
- zużycie opału 138,30 zł

Opierając się na dokonanych obliczeniach możemy przedstawić koszt zbiorczy w służbie kwaterunkowej.

Tabela Nr 51: Zestawienie kosztów w służbie kwaterunkowej.

Lp.	Przedmiot kosztów	Miesięczny koszt zużycia w zł	Koszty zużycia w okresie doszkalania
1.	Zużycie sprzętu kwaterunkowego w izbie żołnierskiej przez jednego żołnierza	3,98	7,96
2.	Zużycie sprzętu kwaterunkowego w sali samochodowej przez jednego żołnierza	0,53	1,06
3.	Zużycie sprzętu kwaterunkowego w stołówce żołnierskiej przez jednego żołnierza	0,61	1,22
4.	Utrzymanie pomieszczeń jednostki wojskowej	58,64	115,78
5.	Zużycie opału	79,05	138,30
	Razem:		264,32

Koszty ponoszone przez służbę kwaterunkową na jednego doszkalanego kierowcę w okresie szkolenia 2 miesięcznego wynoszą 264,32 zł

5. 8. Koszty służby zdrowia.

Boszkalający się kierowca podobnie jak każdy żołnierz w okresie służby wojskowej korzysta z opieki lekarskiej.

Opieka ta obejmuje:

- leczenie chorych
- przeglądy sanitarne;
- zabiegi sanitarne;
- okresowe szczepienia;
- dezynfekcję i dezynsekcję.

Koszty dezynfekcji i dezynsekcji obliczyłem w służbie kwaterunkowej. Wynika to stąd, że lekarz jednostki zleca wyżej wymienione zabiegi, a wykonuje je Wojskowa Administracja Koszar, mająca na te cele kredyty /utrzymanie pomieszczeń/^{1/} W związku z tym w niniejszym podrozdziale koszty tych czynności nie będą uwzględnione.

Wysokość uposażenia lekarza jednostki i instruktora sanitarnego z wyliczeniem sumy przypadającej miesięcznie na jednego żołnierza podałem w kosztach służby finansowej.^{2/}

Koszt opieki lekarskiej jest trudny do obliczenia, gdyż należałoby prześledzić cały okres służby żołnierza, i obliczyć wartość zużytych przez niego leków i szczepionek. Dlatego korzystam z danych ogólnych służby zdrowia Jednostki Wojskowej 4116^{3/}

Tabela Nr 52: Koszt zużycia leków przez jednego żołnierza - kierowcę w okresie doszkalania.

Lp.	Lata	Wartość zużytych leków i szczepionek w ciągu roku przez jednego żołnierza w zł	Wartość leków zużytych w ciągu miesiąca przez jednego żołnierza w zł
1.	1968	41,30	3,46
2.	1969	40,50	3,38
		Razem:	6,84

Kierowca w okresie doszkalania /2 miesiące/ zużywa przeciętnie leków na sumę 6,84 zł

1/ por. obliczenia w tabeli Nr 50 s. 63

2/ por. obliczenia w tabeli Nr 43 s. 58

3/ "Ekonomiczna analiza działalności służby zdrowia Jednostki Wojskowej 4116 za lata 1968 i 1969"

5. 9. Koszty służby czołgowo-samochodowej.

Służba czołgowo-samochodowa w procesie specjalistycznego doszkalania kierowców jest najbardziej zaangażowana w porównaniu do innych służb jednostki. W związku z tym ponosi ona największe koszty na doszkalanie kierowców.

Doszkalający się kierowca korzysta z usług służby samochodowej przy nauce:

- kierowania pojazdami mechanicznymi;
- budowy pojazdów samochodowych;
- obsługi technicznej pojazdów mechanicznych;
- eksploatacji pojazdów mechanicznych.

Służba czołgowo-samochodowa ponosi więc największe koszty w zakresie przedmiotu "Kierowanie pojazdami mechanicznymi". Zgodnie z obowiązującym programem szkolenia kierowców^{1/} przejeżdża on różnymi typami pojazdów w okresie doszkalania następujące ilości kilometrów:

Tabela Nr 53: Ilość kilometrów na jednego kursanta w okresie doszkalania.^{2/}

Lp.	Okresy doszkalania	Ilość kilometrów na naukę jazdy
1.	Szkolenie podstawowe	150
2.	Szkolenie doskonalące	170
	Razem:	320

Koszty w służbie czołgowo-samochodowej obliczam w odniesieniu do jednego doszkalanego w latach 1968 - 1969 przy uwzględnieniu następujących nakładów ponoszonych na 1 km jazdy samochodem:

1/"Program szkolenia i doskonalenia kierowców pojazdów samochodowych w jednostkach wojskowych" Warszawa 1969

2/ por. tabela Nr 2 s. 16 oraz tabela Nr 5 s. 18

- a/ amortyzacja samochodu;
- b/ zużycie ogumienia;
- c/ zużycie akumulatorów;

d/ obsługa techniczna pojazdu.

Przy obliczaniu amortyzacji przypadającej na 1 km przebiegu biorą pod uwagę dwa podstawowe rodzaje samochodów, które są na wyposażeniu jednostek wojsk powietrzno-desantowych.

Są to "Star 6 x 6" i "Gaz-69 M".

Przy obliczeniach uwzględniam:

- cenę pojazdu;

- ilość napraw pojazdu /naprawy główne/;

- koszt jednej naprawy;

- całkowity przebieg pojazdu.

Podstawą wyliczeń są normy zawarte w przepisach służby czołgowo-samochodowej.^{1/}

Amortyzacja samochodu ustalona zostanie w oparciu o następujący wzór:

$$A = \frac{C_p + C_n \cdot i_{ng}}{P_c}$$

Oznaczenia:

A - amortyzacja samochodu na 1 km przebiegu;

C_p - cena pojazdu w zł

C_n - cena naprawy głównej w zł

i_{ng} - ilość napraw głównych

P_c - przebieg całkowity pojazdu /km/
/norma przebiegu w km/.

1/ - "Indeks materiałowy W.P. sprzętu czołgowo-samochodowego" Sygn. Sztab Gen. 455/69 Wyd. M.O.N. 1969

- "Normy okresów użytkowania pojazdów mechanicznych eksploatowanych w wojsku wraz z instrukcją obliczania wysokości szkody" Sygn. Sam. 131/65 wyd. M.O.N. 1965

- "Przepisy o wielkościach i stosowaniu norm przebiegów międzyremontowych pojazdów mechanicznych eksploatowanych w wojsku" Sygn. Panc/Sam. 62/69 Wyd. M.O.N. 1969

Stosując powyższą metodę można szczegółowo ustalić koszt amortyzacji pojazdu.

Tabela Nr 54: Amortyzacja pojazdów.

Lp.	Marka pojazdu	Cena poj. w zł /C _p /	Ilość napraw główn. /ing/	Cena naprawy głównej w zł /C _n /	Koszty napraw /C _n · ing/	Cena pojazdu + koszt naprawy /C _p + C _n · ing/	Norma przebiegu km /P _c /	Amortyzacja pojazdu /A/ zł/km
1	Gaz-69	77.000,00	4	36.000,00	144.000.	221.000,	195.000	1,13
2.	Star6x6	207.580,00	4	62.400,00	249,600.	457.180,	130,000	3,51
Razem:								4,64

$$A_2 = 4,64 : 2 = 2,32 \text{ zł/km}$$

Amortyzacja samochodu wynosi:

Gaz 69 1,13 zł/km

Star 6x6 3,51 zł/km

Tabela Nr 55: Normy przebiegów międzyremontowych i całkowitych oraz koszty remontu samochodów.

Lp.	Marka pojazdu	Przebieg do remontu km		Koszt remontu w zł	Używaln. pojazdu w /l/	Całkowity przebieg /w km/
		I remont	II remont			
1m	Gaz-69	60,000,00	45.000,00	36.000,00	15	195.000,00
2.	Star 66	40,000,00	30,000,00	62.400,00	20	130,000,00

Zużycie ogumienia obliczam biorąc za podstawę cenę ogumienia oraz jego przebieg obliczony w km.^{1/} Stąd ustalony zostaje koszt zużycia ogumienia w zł na jeden kilometr przebiegu.

Opony w wojsku nie są naprawiane i dlatego w obliczeniach nie bierze się pod uwagę kosztów naprawy.

Koszt zużycia ogumienia obliczam ze zworu:

$$Z_o = \frac{C_o}{P_{co}}$$

1/ por. "Przepisy o gospodarce ogumieniem w wojsku" Sygn.

Objasnienia:

Z_0 - koszt zużycia ogumienia

C_0 - cena ogumienia.

P_{co} - przebieg całkowity ogumienia

Tabela Nr 56: Koszt zużycia ogumienia w zł na 1 km przebiegu

Lp.	Marka pojazdu	Wymiar ogumienia samochodu	Cena ogumienia w zł	Przebieg ogumien. w km	Koszt zużycia ogum. w zł za km	Ilość ogum. w samochodach	Koszt zużycia ogumienia samochodu w zł/km	
1.	Gaz-69	650 x 16	1.250,-	25.000	0,05	5	0,25	
2.	Star 6x6	1200 x 18	3.610,-	35.000	0,103	7	0,721	
Razem:								0,97

$$\bar{Z}_0 = \frac{0,25 + 0,72}{2} = \frac{0,97}{2} = 0,48 \text{ zł/km}$$

Sredni koszt zużycia ogumienia dla dwu pojazdów wynosi 0,48 zł na jeden kilometr przebiegu.

Zużycie akumulatorów obliczam biorąc pod uwagę przedział czasowy /rok, a następnie okres doszkaiania = dwa miesiące/. Sposób ten przyjęto dlatego, że nie jest możliwe obliczenie zużycia 1 km przebiegu pojazdu, Okres używalności akumulatorów podawany jest w latach eksploatacji ich na pojazdach.

Za podstawę do obliczeń biorę

- cenę jednego akumulatora;

- ilość akumulatorów w pojeździe;

- okres używalności akumulatora^{1/}

wyżej wymienione dane biorę z cennika akumulatorów.^{2/}

1/ por. "Kwidencja pracy akumulatorów w Jednostce Wojskowej 4116".

2/ por. "Cennik N-50-2/67 Ministerstwa Przemysłu Ciężkiego - Akumulatory" Wyd. Warszawa 1967

3/ "Główna księga limitów kilometrów" 1963 i 1969 rok

Koszty zostały zaprezentowane w podanej poniżej tabeli, - 1969

Tabela Nr 57: Zużycie akumulatorów w okresie doszkalania

1. Gaz-69 kierowców. $\frac{0 + 0,30}{2} = \frac{0,30}{2} = 0,15$ zł/km

Lp.	Marka pojazdu	Typ akumulatora	Ilość akumulatorów w pojeździe	Cena jednego akumulatora w zł	Ogólna wartość akumulatorów w zł	Okres używaln. w l.	Wartość zużycia w roku w zł	Wartość zużycia za 2 miesiące w zł
1.	Gaz-69	Es54A4	2	965,00	1.930,00	3	643,00	107,17
3.	Star-66	12Vx105A4	1	164,00	1,640,00	4	410,00	68,33
Razem:								175,50

Sredni koszt zużycia akumulatorów za 2 miesiące wynosi:

$$\frac{107,17 + 68,33}{2} = \frac{175,50}{2} = 87,75 \text{ zł}$$

Następna z kolei grupą są koszty obsługi technicznej pojazdów w skład której wchodzi:

- zużycie części zamiennych;
- zużycie akcesorii samochodowych;
- zużycie materiałów technicznych;
- zużycie łożysk.

Koszty obsługi technicznej zostaną uszalone w złotówkach na 1 km przebiegu pojazdu.

Tabela Nr 58: Zużycie części zamiennych pojazdów samochodowych w latach 1968 - 1969 ^{1/}

Lp.	Lata	Wartość zużytych części zamiennych w roku		Ilość przejechanych km		Zużycie części zamiennych w zł/km	
		Gaz-69	Star 66	Gaz-69	Star 66	Gaz 69	Star 66
1.	1968	29.870,10	45.039,30	310.290	147.172	0,10	0,31
2.	1969	83.855,00	61.499,00	250.953	182.111	0,30	0,33
Razem:						0,40	0,64

1/ Dane do obliczeń biorę z "Sprawozdanie - zapotrzebowanie części zamiennych na eksploatację samochodów Star 66 i Gaz 69 w JW 4116 w latach 1968 i 1969"

2/ "Główna książka limitów kilometrów " 1968 i 1969 rok

Srednim czynnikiem kosztów jest zużycie materiałów technicznych. Sredni koszt zużycia części zamiennych w latach 1968 - 1969 dla pojazdu wynosił:

1. Gaz-69 $\bar{X} = \frac{0,10 + 0,30}{2} = \frac{0,40}{2} = 0,20 \text{ zł/km}$

2. Star 66 $\bar{X} = \frac{0,31 + 0,33}{2} = \frac{0,64}{2} = 0,32 \text{ zł/km}$

\bar{X} dla Gaz i Star = $\frac{0,20 + 0,32}{2} = \frac{0,52}{2} = 0,26 \text{ zł/km}$

W zakres akcesoriów samochodowych wchodzi:

- żarówki samochodowe /różne/
- szkła lamp samochodowych; służby samochodowej^{1/}
- przerywacze zapłonu; materiałów technicznych

- paski klinowe wentylatorów;		Koszt zużycia materiałów na 1 km przebiegu poj.
- przepony pomp poliowych;		
- świece zapłonowe;		
- bezpieczniki itp.	573,430	0,06

Zużycie wyżej wymienionych zostaje ustalone w złotych na jeden kilometr przebiegu pojazdów w rozpatrywanych latach^{1/}

Tabela Nr 59: Zużycie akcesoriów w roku na 1 km przebiegu pojazdów.

Lp.	Lata	Wartość zużycia akcesorii w roku	Ogólna ilość przejechanych km w roku ^{2/}	Koszt zużycia akcesorii na 1 km przebiegu zł/km
1.	1968	62.103,50	573,430	0,10
2.	1969	60.538,00	526,030	0,11
	Razem:			0,21

Sredni koszt zużycia akcesorii samochodowych na 1 km przejechanych w latach 1968 - 1969 wynosił:

$\bar{X} = \frac{0,21}{2} = 0,105 \text{ zł}$

1/ "Sprawozdanie - zapotrzebowanie akcesorii samochodowych w JW 4116 za lata 1968 i 1969".

2/ "Sprawozdanie z ilości przejechanych kilometrów przez pojazdy samochodowe w JW 4116 w 1968 roku oraz 1969 roku".

Następnym czynnikiem kosztów jest zużycie materiałów technicznych, które obejmuje:

	Wartość zużytych materiałów w zł	Ilość przejechanych km w roku	Zużycie łożysk w zł na 1 km przebiegu pojazdu
- farby;			
- lakiery;			
- rozpuszczalnik;			
- śruby;			
- zawleczki;	1.040,00	573,430	0,002
- talk techniczny;	874,00	526,030	0,001
- stal itp.			
Razem:			0,003

Koszt zużycia tych materiałów obliczam w złotówkach na 1 km przejechanych kilometrów w roku. Dane do obliczeń zostały zaczerpnięte ze sprawozdań służby samochodowej^{1/}.

Tabela Nr 60: Zużycie materiałów technicznych

Lp.	Lata	Wartość zużytych materiałów w zł	Ilość przejechanych km w roku	Koszt zużycia materiałów na 1 km przebiegu poj.
1.	1968	35.044,06	573,430	0,06
2.	1969	40.354,00	526,030	0,07
		Razem:		0,13

Sredni koszt zużycia materiałów technicznych w latach 1968 - 1969 na 1 km przebiegu pojazdów wyniósł:

$$\bar{X} = \frac{0,13}{2} = 0,065 \text{ zł}$$

Zużycie łożysk obliczam za lata 1968 - 1969 na podstawie sprawozdań - zapotrzebowań służby czołgowo-samochodowej^{2/}
 Koszt zużycia łożysk obliczam w złotówkach za 1 km przejechanych kilometrów w latach 1968 - 1969

1/ "Sprawozdanie - zapotrzebowanie na materiały techniczne na eksploatację pojazdów mechanicznych J.W. 4116" za lata 1968 i 1969

2/ "Sprawozdanie - zapotrzebowanie łożysk do pojazdów mechanicznych eksploatowanych w JW 4116 w roku 1968 i 1969".

Tabela Nr 60: Zestawienie kosztów w służbie eksploatacyjno-samo-
Tabela Nr 61: Zużycie łożysk.

Lp.	Lata	Wartość zużytych łożysk w roku w zł	Ilość przejechanych km w roku	Zużycie łożysk w zł na 1 km przebiegu pojazdu
1.	1968	1.040,00	573.430	0,002
2.	1969	674,00	526.030	0,001
		Razem:		0,003

Sredni koszt zużycia łożysk w latach 1968 - 1969 przypadający na 1 km przebiegu pojazdów wynosił:

$$\bar{x} = \frac{0,003}{2} = 0,002 \text{ zł/km}$$

Sumując wszystkie elementy cząstkowe można dojść do obliczeń sumarycznych, co zaprezentowano w tabeli Nr 62.

Tabela Nr 62: Zestawienie kosztów obsługi technicznej pojazdu w zł/km przebiegu w latach 1968 - 1969

Lp.	Rodzaj kosztów	Wysokość kosztów zużycia w zł na jeden kilometr przebiegu pojazdu
1.	Zużycie części zamiennych	0,260
2.	Zużycie akcesoriów samochodowych	0,105
3.	Zużycie materiałów technicznych	0,065
4.	Zużycie łożysk	0,002
	Razem:	0,432

Koszt obsługi technicznej przy pojeździe w latach 1968 - 1969 wynosił około 0,43 zł za jeden kilometr przebiegu.

Lp.	Model	Przebieg (km)	Koszt (zł)
1.	Star-63	18 1	28 1
2.	Star-66	38 1	320

1/ "Drogi zużycia i ubytków naturalnych materiałów pednych i smarów" MPS 50/66 Warszawa 1968 s. 70 o i s. 80
2/ "Cennik produktów naftowych Nr 16 Ministerstwa Przemysłu Chemicznego C.P.N." s. 11 WKC Warszawa 1960

Tabela Nr 63: Zestawienie kosztów w służbie czołgowo-samochodowej.

Lp.	Rodzaj kosztów	Koszt przebiegu i km	Ilość km na doszkalanie jednego kierowcy	Koszty zużycia /w zł/ w okresie doszkalania 5 kierowców
1.	Amortyzacja pojazdów	2,32	320	742,40
2.	Zużycie ogumienia	0,48	320	153,60
3.	Zużycie akumulatorów	87,75 zł za	2 miesiące	87,75
4.	Obsługa techniczna pojazdu	0,43	320	137,60
Razem:				1.121,35

Służba samochodowa na jednego doszkalanego kierowcę ponosi koszty w wysokości 1.121,35 zł

5. 10. Koszty służby materiałów pędnych i smarów

Kosztami ponoszonymi w służbie materiałów pędnych i smarów, a przeznaczonymi na doszkalanie kierowców są:

- zużycie paliwa;
- zużycie olejów;
- zużycie smarów.

Tabela Nr 64: Zużycie paliwa na naukę jazdy jednego kierowcy

Lp.	Marka pojazdów	Zużycie paliwa na 100 km 1/	Srednie zużycie paliwa obu pojazdów	ilość km na doszkalanie	Zużycie paliwa na doszkalanie	Cena za litr paliwa 2/ /Etyli- na-78/	Wartość zużytego paliwa w zł
1.	Gaz - 69	18 l	28 l	320	89,60	5,00 zł	448,00
2.	Star-66	38 l					

1/ "Normy zużycia i ubytków naturalnych materiałów pędnych i smarów" MPS 50/66 Warszawa 1963 s. 70 c i s. 89

2/ "Cennik produktów naftowych Nr 16 Ministerstwa Przemysłu Chemicznego C.P.N." s. 11 WKC Warszawa 1969

Koszt zużycia paliwa na doszkalanie z nauki jazdy jednego kierowcy wynosi 448,00 zł

Na szkolenie z zakresu obsługi technicznej przydzielone są motogodziny pracy silników w następującej ilości:^{1/50}

- szkolenie podstawowe 5,5 mtg na grupę liczącą 5 kierowców
- szkolenie doskonalące 18,0 mtg na grupę liczącą 5 kierowców
- Razem 23,5 mtg na grupę liczącą 5 kierowców.

Stąd $23,5 : 5 = 4,7$ mtg na jednego kierowcę.

jedna motogodzina pracy silnika = 10 km^2 przebytych przez

✓ samochód. Stąd ilość kilometrów przeliczeniowych na jednego kierowcę wynosi:

$4,7 \text{ mtg} \cdot 10 \text{ km} = 47 \text{ km}$

Przeciętne zużycie paliwa wynosi:

$47 \text{ km} \times 28 \text{ l}/100 \text{ km} = 13,16 \text{ l}$

Koszt zużycia paliwa przy obsłudze technicznej pojazdów

$13,16 \text{ l} \times 5,00 \text{ zł} = 65,80 \text{ zł}$

Z powyższych wyliczeń wynika, że kierowca w okresie doszkalania zużywa paliwa na ogólną sumę:

448,00 zł - /koszt zużycia paliwa na naukę jazdy/

65,80 zł - /koszt zużycia paliwa na obsługę techniczną/

Razem . 513,80 zł

Zużycie oleju silnikowego wynosi 4 % od ilości zużytego paliwa przez dany pojazd ^{3/}

1/ por. tabela Nr 3 s. 16 i tabela Nr 6 s.19.

2/ "Normy zużycia i ubytków naturalnych materiałów pędnych i smarów" Sygn. MPS 50/66 Warszawa 1968 s. 89.

3/ ~~Zmk~~ tamże s. 107

1/ Zużycie paliwa na naukę jazdy oraz obsługę techniczną.

2/ "Cennik produktów naftowych Nr 16" WKO Warszawa 1969 s. 18

3/ "Dziennik rozkazu materiałów pędnych i smarów J.W. 4116" za lata 1968 - 1969

4/ "Cennik produktów naftowych Nr 16" WKO Warszawa 1969 s. 31 i 28.

Tabela Nr 65: Koszt zużycia oleju silnikowego "Selektol-9S" w okresie doszkalania jednego kierowcy.

Ilość ogólna zużytego paliwa w 1 ^{1/}	Zużycie oleju w stosunku do paliwa	Ilość zużytego oleju	Cena za jeden litr ^{2/}	Wartość zużytego oleju
89,60 + 13,16 = 112,76	4 %	4,51 l	21,00	94,71

Koszt zużycia oleju silnikowego przypadający na jednego kierowcę wynosi 94,71 zł

Oprócz oleju silnikowego pojazd samochodowy zużywa olej przekładniowy.

Tabela Nr 66: Zużycie oleju przekładniowego "Hipol-15" przez jeden pojazd w okresie doszkalania.

Srednie zużycie oleju w roku ^{3/} w litrach	Cena jednego litra oleju ^{4/} w zł	Wartość zużytego oleju w roku w zł	Wartość zużytego oleju w okresie doszkalania w zł
35	21,00	735,00	122,50

Tabela Nr 67: Koszty zużycia olejów

Lp.	Rodzaj oleju	Wartość zużycia
1.	Olej silnikowy "Selektol 9S"	94,71
2.	Olej przekładniowy "Hipol 15"	122,50
	Razem	217,21

- 1/ Zużycie paliwa na naukę jazdy oraz obsługę techniczną.
- 2/ "Cennik produktów naftowych Nr 16" WKC Warszawa 1969 s. 18
- 3/ "Dziennik rozchodu materiałów pędnych i smarów J.W. 4116" za lata 1968 - 1969
- 4/ "Cennik produktów naftowych Nr 16" WKC Warszawa 1969 s. 21 i 28.

Koszt zużycia olejów przez samochody przypadający na jednego doszkalanego kierowcę wynosił 217,21 zł.

W czasie eksploatacji pojazdów samochodowych zużywane są następujące rodzaje smarów:

- smar LT-1-13
- wazelina techniczna
- smar grafitowy

Tabela Nr 68: Zużycie smarów przez jeden pojazd w okresie doszkalania.

Lp.	Rodzaj smarów	jedn. miary	Cena jednostkowa zł	Srednie zużycie smaru w roku	Wartość zużycia w roku w zł	Wartość zużycia w okresie doszkalania
1.	LT-1-13	kg	9.85	3 kg	29.55	4,92
2.	Wazelina technicz.	kg	15.70	0,3 kg	4.71	0,78
3.	Smar grafitowy	kg	11,50	2 kg	23.00	3.83
Razem:						9.53

Koszt zużycia smarów przez pojazd w okresie doszkalania wyniósł 9.53 zł

Tabela Nr 69: Zestawienie kosztów w służbie materiałów pędnych i smarów.

Lp.	Przedmiot kosztów	Wysokość kosztów w zł
1.	Zużycie paliwa	513,80
2.	Zużycie olejów	217,21
3.	Zużycie smarów	9,53
Razem:		740,54

1/ "Cennik produktów naftowych nr 16" WKC Warszawa 1969 s. 28

2/ "Dziennik rozchodu materiałów pędnych i smarów JW 4116".

Doszkolający się kierowca w okresie 2-letniej służby wojskowej. Koszty ponoszone przez służbę materiałów pędnych i smarów na doszkalanie jednego kierowcy w rozpatrywanych latach wynoszą 740,54 zł

Badanie kosztów w służbie materiałów pędnych i smarów oparłem, oprócz poprzednio podanych źródeł, o następujące dokumenty:

- okres używalności pomocy szkolnych;
- książka limitów zużycia materiałów pędnych i smarów;
- książka ewidencji pracy pojazdów mechanicznych i zużycia materiałów pędnych i smarów.

5. 11. Koszty sekcji w szkoleniu

Do kosztów ponoszonych przez sekcję wyszkoleniową w procesie doszkalania kierowcy wojskowego zaliczam:

- zużycie materiałów piśmiennych;
- zużycie pomocy szkolnych;
- inne wydatki.

Każdy szkolący się żołnierz /w tym także kierowca samochodowy/ w ciągu roku otrzymuje pewną ilość materiałów piśmiennych. Ilość materiałów piśmiennych zależnych dla jednego żołnierza w roku ~~nieokreślona~~ określa tabela należności^{1/}, jednak nie zawsze żołnierz przewidywaną należność otrzymuje,

W niniejsze pracy obliczam faktyczne zużycie materiałów piśmiennych przez jednego żołnierza w okresie służby wojskowej

Tabela Nr 70: Zużycie materiałów piśmiennych przez jednego żołnierza w ciągu okresu służby wojskowej.

Lp.	Rodzaj materiałów	Należność na rok w szt	Faktycznie zużycie		Razem zużycie za 2 lata	Cena jednost. w zł	Wartość zużycia za 2 lata w zł
			1968	1969			
1.	Zeszyt szkol.	6	3	3	6	3,20	19,20
2.	Ołówek zwykły	8	4	3	7	1,00	7,00
3.	Gumka szkolna	2	2	2	4	0,60	2,40
Razem:							28,60

1/ "Tabela należności materiałów kreślarskich i piśmiennych na cele szkoleniowe i administracyjne w wojsku w czasie pokoju" Szkol/Kwat. 12/58 s. 17

Doszkalający się kierowca w okresie 2 letniej służby wojskowej zużył w latach 1968 - 1969 materiałów piśmiennych na sumę 28,60 zł.

Koszt zużycia pomocy szkolnych przez jednego doszkalającego się kierowcę obliczam biorąc pod uwagę:

- wyposażenie sali wykładowej^{1/}
- okres używalności pomocy szkolnych;
- cenę pomocy szkolnych^{2/}.

Tabela Nr 71: Koszt zużycia pomocy szkolnych sali samochodowej^{3/}

Lp.	Nazwa pomocy szkolnej	Ilość pomocy szkol.	Cena jednostkowa w zł	Wartość pomocy szkoln. w zł	Okres używalności w latach	Koszt zużycia pomocy w okresie szkolenia.
1.	Rzutnik	1	1.770,00	1.770,00	10	35,40
2.	Model silnika 2-suwowego	1	684,00	684,00	5	273,60
3.	Model silnika 4-suwowego	1	726,00	726,00	5	190,40
4.	Model silnika wysokoprężn.	1	1.320,00	1.320,00	5	528,00
5.	Model skrzyni biegów	1	451,00	451,00	5	180,40
5.	Model mostu tylnego	1	532,00	532,00	5	112,80
7.	Model układu kierowniczego	1	748,00	748,00	5	299,20
8.	Stół plastycz. do nauki przepisów ruchu drogowego	1	4.230,00	4.230,00	10	846,00
9.	Plansze znaków drogowych	2kpl	430,00	350,00	4	430,00
Razem:						2.895,80

1/ "Tabela należności obiektów, urządzeń i sprzętu na cele szkoleniowe " Sygn. Szkol./68 MON 1968

2/ "Cennik pomocy szkolnych" CEZAS Warszawa 1967

3/ "Książka materiałowa mienia wyszkoleniowego służby samochodowej w JW 4116" Nr 56/49

Koszt zużycia pomocy szkolnych w okresie doszkalania kierowców w latach 1968 - 1969 wynosił 2.895,80 zł,

Koszt zużycia pomocy szkolnych przypadający na jednego doszkalanego kierowcę wynosił:

$$2.895,80 : 100 = 28,96 \text{ zł}$$

Inne wydatki sekcji wyszkoleniowej JW 4116 na szkolenie samochodowe obejmują:

- zakup materiałów jednorazowego użytku
- opłata komisji egzaminacyjnej na prawo jazdy kategorii II "C".

Do materiałów jednorazowego użytku zakupywanych przez sekcję wyszkoleniową do szkolenia kierowców zaliczam plansze, schematy, tablice poglądowe, kredę szkolną oraz różne druki i literaturę fachową. Koszt zużycia materiałów jednorazowego użytku obliczam w ten sposób, że przyjmuję 50 % zużycia tych materiałów w roku. Pewne materiały jak kreda szkolna, druki i niektóre plansze zużywają się zupełnie w roku, pozostałe materiały zużywają się przeciętnie w okresie 2 letniego cyklu szkolenia.

Przyjmuje więc w obliczeniach, że materiały jednorazowego użytku zakupione w 1968 roku zużyły się zupełnie w latach 1968 - 1969, natomiast materiały zakupione w 1969 r. tylko w 50 % wartości początkowej.

Tabela Nr 72: Koszt zużycia materiałów jednorazowego użytku^{1/}

Lp.	Rok	Wydatki na materiały jednorazowego użytku	Koszt zużycia w roku /50 %/	Koszt zużycia w okresie doszkalania
1.	1968	2.540,00	1270,00	12,70
2.	1969	1.800,00	900,00 + 1.270,00	21,70
	Razem	4.340,00	3.440,00	34,40

1/ "Rozdzelnik wydatków wyszkoleniowych J.W. 4116 na lata 1968 i 1969".

Koszt zużycia materiałów jednorazowego użytku przypadający na jednego kierowcę w okresie doszkalania wynosił kwotę zł 34,40.

Okres doszkalania kierowcy wojskowego kończy się egzaminem na prawo jazdy kategorii "C". W jednostce wojskowej powołuje się komisję egzaminacyjną, która sprawdza kwalifikacje zawodowe kierowców ubiegających się o prawo jazdy kategorii "C".

Komisja ta zgodnie z obowiązującymi przepisami finansowymi^{1/} otrzymuje wynagrodzenie za sprawdzenie kwalifikacji kierowcy w wysokości 24,00 zł od osoby.

Doszkalający się kierowcy oprócz wyżej wymienionych kosztów w sekcji wyszkoleniowej, zużywają także pomoce szkolne w postaci części samochodowych kategorii V /wybrakowane, przeznaczone na złom/. Części te są przystosowane do szkolenia i kierowcy z nich korzystają. Kosztów zużycia tych pomocy szkolnych w niniejszej pracy nie obliczam, gdyż uważam, że są one nieznaczne z racji tej, że wykonane są z części przeznaczonych na złom. Oprócz tego brak jest odpowiednich kluczy do powyższych obliczeń,

Tabela Nr 73: Zestawienie kosztów sekcji wyszkoleniowej.

Lp.	Przedmiot kosztów	Wysokość kosztów na jednego kierowcę w zł
1.	Zużycie materiałów piśmiennych	28,60
2.	Zużycie pomocy szkolnych	28,96
3.	Zużycie materiałów jednorazowego użytku	34,40
4.	Opłata komisji egzaminacyjnej na prawo jazdy kategorii "C"	24,00
	Razem:	115,96

Koszty ponoszone przez sekcję wyszkoleniową na doszkalanie kierowcy w badanym okresie wynosiły 115,96 zł

1/ "Zbiór obowiązujących przepisów finansowych" Fin. 49/67
M.O.N. 1968

"Zarządzenie Szefa Departamentu Finansów MON Nr 4/Fin. z dnia 23.09.1964 r." w sprawie pobierania opłat oraz wypłaty wynagrodzeń członkom komisji egzaminacyjnych przy przeprowadzaniu w jednostkach wojskowych egzaminów na prawo jazdy.

5. 12. Koszty służby spadochronowej.
Doszkalający się kierowca - spadochroniarz w programie szkolenia specjalistycznego przechodzi szkolenie z zakresu zrzutów desantowych samochodów z samolotów transportowych. Desantowane są samochody ośobowo-terenowe marki "Gaz 69 M" z samolotów "AN-12",

Powyższe zagadnienia regulują wytyczne Dowódcy 6 Pom. Dywizji Powietrzno-Desantowej.^{1/}

Kosztami jakie ponosi służba spadochronowa na doszkalanie kierowców - spadochroniarzy jest:

- koszt zrzutu samochodu "Gaz 69" z samolotu "AN-12";
- koszt skoku kierowcy ze spadochronem za zrzuconym samochodem;

Zapodstawę do powyższych obliczeń biorę:

- cenę sprzętu spadochronowego;
- koszt jednej godziny lotu samolotu "AN-12";
- wynagrodzenie za skok spadochronowy kierowcy;
- ilość zrzutów spadochronowych w roku;
- stan kierowców jednostki w danym roku.

Zakładam, że każdorazowo po zrzucie spadochronowym samochód "Gaz-69" jest sprawny technicznie i nie wymaga remontu, oraz że platforma desantowa podczas zrzutu nie uszkodza się^{2/},

Do zrzutu samochodu "Gaz-69" z samolotu "AN-12" potrzebna jest specjalna platforma desantowa oraz komplet spadochronów wyciągających i transportowych.

Tabela Nr 74: Koszt zużycia platformy desantowej w ciągu jednego zrzutu.^{3/}

Lp.	Nazwa sprzętu	Cena jednostkowa w zł	Ilość zrzutów		Koszt zużycia platformy na jeden zrzut w zł
			norma	praktyczn.	
1.	Platforma desantowa PP127M-3500	2.614,622,00	5	10	261.462,20

1/"Wytyczne Dowódcy do szkolenia bojowego 6 Pomorskiej Dywizji Powietrzno-Desantowej na rok 1968 oraz na rok 1969"

2/ Bezpieczeństwo zrzutu w dużej mierze zależy od warunków atmosferycznych i terenu.

3/ "Sprawozdanie-zapotrzebowanie na sprzęt ratowniczo-wysokościowy i desantowy JW 4116 na lata 1968 - 1969 s. 7 poz, 49

Platforma PP127M-3500 posiada normę 5 zrzutów, lecz praktycznie zrzucona jest 10 razy. W obliczeniach przyjmuje faktyczną ilość zrzutów, stąd zużycie platformy w jednym zrzucie wynosi:

$$2.614.622,00 : 10 = 261.462,20 \text{ zł}$$

Koszt zużycia platformy w czasie jednego zrzutu wynosi 261.462,20 zł.

W celu wyniesienia platformy desantowej z załadowanym na niej samochodem na wysokość zrzutu wynoszącą około 800 m potrzebny jest samolot "AN-12".

Koszt całkowity jednej godziny lotu samolotu "AN-12" /łącznie z kosztami zużycia paliwa i amortyzacją/ wynosi 40.000,00 zł.^{1/}

Czas potrzebny do wyniesienia samochodu na wysokość zrzutu liczony od momentu startu samolotu, wzniesienie na wysokość 800 m, oraz wejście na kurs bojowy, zrzut samochodu, wylądowania samolotu wynosi około 30 minut.^{2/}

Koszt lotu 30 minut samolotu "AN-12" wynosi:

$$\frac{40.000,00}{2} = 20.000,00 \text{ zł}$$

Tabela Nr 75: Koszt jednego zrzutu samochodu "Gaz 69" z samolotu "AN-12"

Lp.	Rodzaj kosztów	Wysokość kosztów w zł
1.	Zużycie platformy desantowej	261.462,20
2.	Koszt 1/2 godziny lotu samolotu "AN-12"	20.000,00
	Razem:	281.462,20

1/ Wielkość szacunkowa ustalona na podstawie danych eksploatacyjnych samolotu "AN-12".

2/ Dane oparte na własnych badaniach empirycznych prowadzonych w 1970 roku w czasie zrzutów samochodów z samolotu "AN-12" na lotnisku polowym. Obóz letni "Mazury 70".

Koszt jednego zrzutu samochodu "Gaz 69" z samolotu "AN-12" wynosi 281.462,20 zł.

Ilość zrzutów spadochronowych z samolotu "AN-12" w latach 1968 - 1969 wynosiła:

- rok 1968 - 3 zrzuty samochodów;
- rok 1969 - 2 zrzuty samochodów

Razem 5 zrzutów samochodów 1/

Tabela Nr 76: Koszt zrzutów samochodów z samolotu w przeliczeniu na jednego kierowcę.

Lp.	Koszt jednego zrzutu w zł	Ilość zrzutów 1968-1969	Ogólny koszt zrzutów w zł	Koszt zrzutów w przeliczeniu na jednego kierowcę w zł
1.	281.462,20	5	1.407.311,00	14.073,11

Koszt zrzutów samochodów "Gaz 69" z samolotu "AN-12" w przeliczeniu na jednego kierowcę wynosił 14.073,11 zł.

Kierowca wykonuje skok spadochronowy z samolotu, tak aby po dokonaniu zrzutu samochodu jak najbliżej wylądować obok swojego samochodu; rozładować platformę i zjechać z niej, po czym wykonywać postawione mu uprzednio zadanie bojowe. Tak więc do sumy powyższych kosztów należy dodać koszt skoku ze spadochronem kierowcy.

Obliczając koszt skoku spadochronowego biorę pod uwagę:

- koszt spadochronów /głównego i zapasowego/;
- normę skoków na spadochronie;
- wynagrodzenie za skok.

wynoszą 14.073,11 zł.

1/ Dane wzięte z dokumentów służby spadochronowej J.W. 4116 "Lista załadowcza", "Metryki platformy i spadochronów".

2/ Podstawę: gwarancji spadochronu zawieszona w "Metryce spadochronu".

3/ "Zbiór przepisów o wyposażeniu żołnierzy" Fin. 45/66

Tabela Nr 77: Koszt zużycia spadochronów w ciągu jednego skoku.

Lp.	Rodzaj spadochronu	Cena spadochronu ^{1/} w zł	Norma skoków spadochron. ^{2/}	Koszt zużycia spadochronu w ciągu jednego skoku
1.	Spadochron główny SD-1M	11.280,00	50	225,60
2.	Spadochron zapasowy SZ-60	7.400,00	50	148,00
Razem:				373,60

Koszt zużycia spadochronów osobistych skoczka w ciągu jednego skoku wynosi 373,60 zł

Wynagrodzenie kierowcy za jeden skok spadochronowy wynosi 20,00 zł^{3/}

Tabela Nr 78 : Zestawienie kosztów w służbie spadochronowej

Lp.	Rodzaj kosztów	Wysokość kosztów na jednego kierowcę w zł
1.	Zrzut samochodów z samolotu "AN-12"	14.073,11
2.	Zużycie spadochronów osobistych	373,60
3.	Wynagrodzenie za skok	20,00
Razem:		14.466,71

Koszty ponoszone przez służbę spadochronową w procesie doszkalania kierowców w przeliczeniu na jednego szkolonego wynoszą 14.466,71 zł.

1/ "Sprawozdanie-zapotrzebowanie na sprzęt ratowniczo-wysokościowy i desantowy J.W. 4116 na lata 1968 - 1969 s. 4 poz. 15 s. 5 poz. 20.

2/ Podstawa: gwarancji spadochronu zawarta w "Metryce spadochronu.

3/ "Zbiór przepisów o wyposażeniu żołnierzy" Fin. 45/66

6. ZAKOŃCZENIE

Biorąc pod uwagę wszystkie analityczne wyliczenia przeprowadzone w poprzednich rozdziałach, można dochodząc do analizy przedstawić następujące dane:

Tabela Nr 79: Ogólne zestawienie kosztów doszkalania specjalistycznego kierowcy w Jednostce Wojskowej 4116

Lp.	S ł u ż b a	Wysokość kosztów w zł
1.	Służba żywnościowa	1.800,40
2.	Służba mundurowa	850,48
3.	Służba finansowa	1.688,86
4.	Służba kwaterunkowa	264,32
5.	Służba zdrowia	6,84
6.	Służba czołgowo-samochodowa	1.121,35
7.	Służba materiałów pędnych i smarów	740,54
8.	Sekcja wyszkoleniowa	115,96
9.	Służba spadochronowa	14.466,71
	Razem:	21.055,46

Tak więc koszt doszkalania specjalistycznego kierowcy wojskowego w Jednostce Wojskowej 4116 wyniósł w latach 1968 - 1969 21.055,46 zł.

Badając strukturę kosztów należy stwierdzić, że przeważająca ich część przypada na służbę spadochronową, to jest 14.466,71 zł. Kwota ta jest wyższa od sumy nakładów ponoszonych przez służby pozostałe, które partycypują w ogólnym koszcie doszkalania kwotą 6.588,75 zł. Przyczyna wysokich kosztów służby spadochronowej wynika ze względów następujących:

- sprzęt używany do desantowania samochodów jest bardzo drogi;
- okres używalności sprzętu liczony ilością zrzutów spadochronowych jest krótki, stąd koszt pojedynczego zrzutu jest wysoki;
- koszt jednej godziny lotu samolotu transportowego "AN-12" jest wysoki;

- spadochrony osobiste skoczka są także drogie, a ilość dozwolonych skoków na tych spadochronach jest stosunkowo niewielka.

Z pozostałych służb zabezpieczających szkolenie kierowców istotne koszty ponosi służba żywnościowa. Koszty tej służby w przeważającej mierze są nakładami bezpośrednimi doszkalania kierowców. Dość wysokie koszty ponosi służba finansowa, lecz tu przeważają koszty pośrednie. Najniższe koszty w doszkalaniu kierowców ponosi służba zdrowia, sekcja wyszkoleniowa i służba kwaterunkowa.

Liczby niezbędne do obliczeń zebrałem wykorzystując dostępne materiały i dokumenty archiwalne poszczególnych służb w jednostce wojskowej oraz liczne instrukcje, przepisy i zarządzenia. Korzystałem także ze szczegółowych analiz ekonomicznych działalności służb w rozpatrywanych przeze mnie latach. Prowadziłem również badania empiryczne.

Dokładnego i precyzyjnego wyliczenia kosztów doszkalania przeprowadzić nie można, ze względu na niedostatki ewidencyjne i brak właściwych kluczy. I tak np. w pracy pominięte zostały:

- obliczenia amortyzacji budynków mieszkalnych bloku wykładowego, Parkowej Stacji Obsługi oraz innych budynków koszarowych;
- obliczenia amortyzacji parku samochodowego, garaży, myjni samochodowej i innych urządzeń stacjonarnych.

Dokonanie obrachunku kosztów doszkalania wiąże się z ustaleniem metod ich obliczania, struktury kosztów oraz zasad zarachowywania od kosztów wartości zużycia sił i środków. Obecnie obliczanie kosztów w Siłach Zbrojnych jest znacznie utrudnione, z tego względu, że jednostki wojskowe nie prowadzą ich ewidencji w przekrojach wartościowych i organizacyjnie dostosowanych do potrzeb kalkulacji. W oddziale gospodarczym prowadzona jest tylko księgowość nastawiona na ewidencję wydatków budżetowych, jak wiadomo zakres wydatków nie pokrywa się z kosztami.

Podstawowymi elementami kosztów w wojsku są nakłady pracy żywej, środki materiałowo-techniczne i ich zużycie. Zatem w stosunku do tych sił i środków należy

opracować jednolite zasady obliczania wartości zużycia.

W pracy wykorzystałem z dostępnej literatury fachowej zajmującej się kosztami kształcenia, ich podziałem i klasyfikacją, jednakże zbierając materiały natrafiłem na poważne trudności zaliczenia do kosztów środków materiałowo-technicznych jak obiekty budowlane, urządzenia i inne mienie wojskowe. Dlatego obliczenia kosztów dokonałem pojedynczo w każdej służbie, gdyż uważam, że taki podział kosztów na poszczególne służby jednostki jest prostszy, dogodniejszy do obliczeń, a tym samym dokładniejszy.

Z przeprowadzonych badań i obliczeń kosztów doszkalaniania kierowców wynika, że struktura kosztów, mienie wojskowe i wydatki budżetowe wymagają zmodernizowanej klasyfikacji. W związku z tym należy uznać za pilne:

- " 1. Opracowanie klasyfikacji mienia wojskowego umożliwiającej obliczanie kosztów w Siłach Zbrojnych;
2. ustalenie zasad zarachowywania do kosztów poszczególnych kategorii środków materiałowo-technicznych;
3. ustalenie struktury kosztów;
4. wprowadzenie ewidencji wydatków budżetowych dostosowanej do potrzeb obliczania kosztów w Siłach Zbrojnych.¹⁴

W trakcie pisania pracy nasunęły się mi następujące wnioski i spostrzeżenia:

- a/ celem obniżenia kosztów doszkalaniania należy organizować zajęcia z jak najdalej posuniętą korelacją i kompleksowością np. zajęcia z budowy pojazdów łączyć z zajęciami z obsługi technicznej i eksploatacji oraz przeprowadzać je w czasie planowanych obsług technicznych przy pojazdach;
- b/ do nauki jazdy w okresie szkolenia podstawowego używać pojazdów starszych typów, oraz prowadzić zajęcia na urządzeniach treningowych i symulujących jak np. trener do nauki jazdy;

1/ por. L. Miastkowski Z. Cygan "Przyczynek do obliczania kosztów w Siłach Zbrojnych". Przegląd Kwatermistrzowski Nr 5 z 1969 s. 178

- c/ zajęcia z nauki kierowania pojazdami łączyć z załatwianiem konkretnych spraw i potrzeb gospodarczych jak np.
 1. przewóz płodów rolnych dla jednostki wojskowej w ramach doszkalania kierowców;
- d/ wszelkie zajęcia poza terenem jednostki, poligony i ćwiczenia wykorzystywać do praktycznego doszkalania kierowców z zakresu bádowy, obsługi i eksploatacji oraz prowadzenia pojazdów w trudnych warunkach dogowych; i atmosferycznych;
- e/ wyegzekwować zalecenia oszczędności zużycia materiałów eksploatacyjno-samochodowych oraz szkolnych;
- f/ ograniczyć marnotrawstwo zużycia opału, energii elektrycznej, wody itp. Nie dopuszczać do nadmiernego zużycia obuwia, umundurowania oraz sprzętu kwaterunkowego, wyposażenia sali wykładowej i urządzeń Parkowej Stacji Obsługi;
- g/ zwiększyć troskę o sprzęt, sumiennie wykonywać obsługi techniczne, przez co zwiększy się przebiegi międzyna-prawcze pojazdów mechanicznych.

Realizacja przedstawionych wyżej postulatów zmierza do obniżenia kosztów doszkalania kierowców w jednostce wojskowej. Są one możliwe do wykonania przy odpowiednim zaangażowaniu się całego stanu osobowego jednostki.

7. GMYTRASIEWICZ M. - Źródła finansowania procesu kształcenia "Finanse" Nr 9 1967.
8. KOPEĆ H. - Ekonomiczne aspekty gospodarczo-transportu samochodowego w wojsku, "Wojskowy Przegląd Ekonomiczny" Nr 2/4 1967.
9. LANGE O. - Ekonomia Polityczna t. I PWN, Warszawa 1963.
10. LUTERAK L., BENTT B. - Eksploatacja pojazdów samochodowych PWSzZ, Warszawa 1968.
11. MAJEWSKI F. - Finanse w gospodarce wojska, MON Warszawa 1968.

7. BIBLIOGRAFIA L. - Przyczynek do obliczania kosztów
CYGAN Z. w Siłach Zbrojnych "Przegląd
7. 1. Literatura. Kwatermistrzowski" Nr 5 1969.
1. CIESIELSKI W. - Gospodarka materiałowa w wojsku
cz. I, WAP, Warszawa 1968.
2. - Ekonomiczno-społeczne aspekty
14. PECHÉ T. kształcenia./Praca zbiorowa pod
redakcją Kluczyńskiego/7.K i W
Warszawa 1968.
15. PODOLSKI K. - Koszty kształcenia i wykształce-
3. GĘSIARZ CZ. B. - Gospodarka eksploatacyjno-napraw-
cza sprzętem technicznym w wojsku
cz. I, WAP, Warszawa 1968.
10. - Rocznik Statystyczny 1969 GUS
4. GĘSIARZ Z. - Gospodarka eksploatacyjno-napraw-
17. - cza sprzętem technicznym w wojsku
17. cz. II. WAP, Warszawa 1970, GUS
Warszawa 1970.
5. GMYTRASIEWICZ M. - Finansowanie kształcenia PWE,
18. SKRZYWAN S. Warszawa 1969.
PEDAK Z. - przemysłowa PWE, Warszawa 1966.
6. GMYTRASIEWICZ M. - Ogólne problemy finansowania.
19. SZOMA M. kształcenia w Polsce "Kwartalnik
7 KLUCZYŃSKI J. Pedagogiczny" Nr 1 1969.
Warszawa 1967.
7. GMYTRASIEWICZ M. - Źródła finansowania procesu kształ-
20. WASNIEWSKI T. cenia "Finanse" Nr 9 1967.
SARICKI K. - transportu samochodowego WKiL
8. KOPEĆ H. - Ekonomiczne aspekty gospodarowania
21. WOJEWODA A. transportem samochodowym w wojsku.
"Wojskowy Przegląd Ekonomiczny"
Nr 2/4 1967.
- "Zy-
- die Gospodarcze" Nr 41 1967.
9. LANGE O. - Ekonomia Polityczna t. I PWN,
22. ŻURAWICKI S. Warszawa 1963.
- nakładów na szkolnictwo wyższe.
10. LUTEREK L. - Eksploatacja pojazdów samocho-
RENTT R. dowych PWSzZ, Warszawa 1968.
11. MAJEWSKI F. - Finanse w gospodarce wojska.
MON Warszawa 1968.
1. Dziennik Lekcyjny kierowników samochodowych 35 1114 1969.

12. MIASTOWSKI L. - Przyczynek do obliczania kosztów
CYGAN Z. w Siłach Zbrojnych "Przegląd
Kwatermistrzowski" Nr 5 1969.
13. MINC B. - Problemy i kierunki rozwoju
ekonomii politycznej. PWN
Warszawa 1967
14. PECH T. - Teoretyczne podstawy rachunkowości.
WAP, Warszawa 1967.
15. PODOLSKI K. - Koszty kształcenia i wykształce-
PIASECKI B. nia - wyniki badań. "Nowa Szkoła"
Nr 6 1968.
16. - Rocznik Statystyczny 1969 GUS
Warszawa 1969
17. - Rocznik Statystyczny 1970, GUS
Warszawa 1970.
18. SKRZYWAN S. - Rachunkowość w przedsiębiorstwie
FEDAK Z. przemysłowym. PWE, Warszawa 1966.
19. SZOWA M. - Zaopatrzenie materiałowe w tran-
sporcie samochodowym. WKiŁ,
Warszawa 1967.
20. WAŚNIEWSKI T. - Rachunkowość w przedsiębiorstwie
SAWICKI K. transportu samochodowego WKiŁ
Warszawa 1966.
21. WOJEWODA A. - Koszty kształcenia w szkolnict-
wie wyższym, wyniki badań. "Ży-
cie Gospodarcze" Nr 41 1967.
22. ŻURAWICKI S. - W sprawie badań efektywności
nakładów na szkolnictwo wyższe.
"Życie Szkoły Wyższej" Nr 1
1966.

7. 2. M a t e r i a ł y z r ó d ł o w e :

1. Dziennik lekcyjny kierowców samochodowych JW 4116 1968.

2. Dziennik lekcyjny kierowców samochodowych J.W. 4116
1969 r.
3. Dziennik rozchodu materiałów pędnych i smarów J.W. 4116
lata 1968 - 1969.
4. Dziennik stanu żywności J.W. 4116
5. Ekonomiczna analiza z działalności służby żywnościowej
za 1968 rok w J.W. 4116.
6. Ekonomiczna analiza z działalności służby żywnościowej
za 1969 rok w J.W. 4116.
7. Ekonomiczna analiza z działalności służby zdrowia za lata
1968 - 1969 w J.W. 4116.
8. Ewidencja pracy akumulatorów w J.W. 4116.
9. Ewidencja pojazdów mechanicznych w J.W. 4116.
10. Główna książka limitów kilometrów 1963 rok. w J.W. 4116
11. Główna książka limitów kilometrów 1969 rok, w J.W. 4116.
12. Książka limitów zużycia materiałów pędnych i smarów 1968
w J.W. 4116.
13. Książka limitów zużycia materiałów pędnych i smarów 1969
w J.W. 4116.
14. Książka ewidencji pracy pojazdu i zużycia materiałów
pędnych i smarów w J.W. 4116.
15. Książka materiałowa mienia wyszkoleniowego służby
samochodowej w J.W. 4116.
16. Listy uposażeń żołnierzy zawodowych J.W. 4116 za lata
1968 - 1969.
17. Listy uposażeń pracowników cywilnych J.W. 4116 za lata
1968 - 1969.
18. Metryka spadochronu transportowego.
19. Metryka spadochronu głównego SD-1M. et ratowniczo-wysoko-
ściowy J.W. 4116 w 1969 roku.

20. Metryka spadochronu zapasowego SZ.
21. Porządek dnia w J.W. 4116 1968 rok.
22. Porządek dnia w J.W. 4116 1969 rok.
23. Realizacja rocznego kredytu budżetowego służby żywnościowej J.W. 4116 na rok 1968.
24. Realizacja rocznego kredytu budżetowego służby żywnościowej J.W. 4116 na rok 1969.
25. Sprawozdanie-zapotrzebowanie części zamiennych na eksploatację samochodu marki "Gaz-69" w J.W, 4116 w 1968 roku.
26. Sprawozdanie-zapotrzebowanie części zamiennych na eksploatację samochodu marki "Gaz-69" w J.W. 4116 w 1969 roku.
27. Sprawozdanie-zapotrzebowanie części zamiennych na eksploatację samochodu marki "Star-66" w J.W. 4116 w 1968 roku.
28. Sprawozdanie-zapotrzebowanie części zamiennych na eksploatację samochodu marki "Star-66" w J.W. 4116 w 1969 roku.
29. Sprawozdanie-zapotrzebowanie na łożyska toczne w J.W. 4116 w 1968 roku.
30. Sprawozdanie-zapotrzebowanie na łożyska toczne w J.W. 4116 w 1969 roku.
31. Sprawozdanie-zapotrzebowanie na akcesoria samochodowe w JW 4116 w 1968 roku.
32. Sprawozdanie-zapotrzebowanie na akcesoria samochodowe w J.W. 4116 w 1969 roku.
33. Sprawozdanie-zapotrzebowanie na materiały techniczne w J.W. 4116 w 1968 roku.
34. Sprawozdanie-zapotrzebowanie na materiały techniczne w J.W, 4116 w 1969 roku.
35. Sprawozdanie-zapotrzebowanie na sprzęt ratowniczo-wysokościowy J.W. 4116 w 1968 roku.
36. Sprawozdanie-zapotrzebowanie na sprzęt ratowniczo-wysokościowy J.W. 4116 w 1969 roku.

37. Sprawozdanie z obrotu sprzętu i materiałów służby żywnościowej na okres 1.01. 1968 - 31.12. 1968 r. w J.W. 4116.
 38. Sprawozdanie z obrotu sprzętu i materiałów służby żywnościowej na okres 1.01. 1969 - 31.12.1969 r. w J.W. 4116.
 39. Sprawozdanie z ilości przejechanych kilometrów przez pojazdy samochodowe J.W. 4116 w 1968 roku.
 40. Sprawozdanie z ilości przejechanych kilometrów przez pojazdy samochodowe J.W. 4116 w 1969 roku.
 41. Tabela ruchu stanu osobowego J.W. 4116 w 1968 roku.
 42. Tabela ruchu stanu osobowego J.W. 4116 w 1969 roku.
 43. Wykaz klasyfikacyjno-inwentaryzacyjny sprzętu i urządzeń mechanicznych służby żywnościowej w J.W. 4116 według stanu na dzień 31.12. 1969 r.
 44. Wytyczne Dowódcy 6 Pomorskiej Dywizji Powietrzno-Desantowej do szkolenia bojowego na 1968 rok.
 45. Wytyczne Dowódcy 6 Pomorskiej Dywizji Powietrzno-Desantowej do szkolenia bojowego na 1969 rok.
7. 3. A k t y n o r m a t y w n e.
1. Cennik N-50-2/67 Ministerstwo Przemysłu Ciężkiego - Akumulatory. Warszawa 1967.
 2. Cennik pomocy szkolnych CEZAS Warszawa 1967.
 3. Cennik produktów naftowych Nr 16 WKC Warszawa 1969.
 4. Cennik przedmiotów zaopatrzenia mundurowego i usług. MON Warszawa 1966. Sygn. Mund. 40/66.
 5. Indeks materiałowy W.P. przedmiotów zaopatrzenia mundurowego i sprzętu. MON, Warszawa 1969. Sygn, Sztab Gen, 462/69.
 6. Indeks materiałowy W.P. sprzętu czołgowo-samochodowego MON, Warszawa 1969 Sygn. Sztab Gen. 455/69.

7. Katalog sprzętu kwaterunkowego - załącznik do przepisów Kwat. Bud. 36/61 MON Warszawa 1962.
8. Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej KiW Warszawa 1968.
9. Normy okresów użytkowania pojazdów mechanicznych eksploatowanych w wojsku, wraz z instrukcją obliczania wysokości szkód. MON Warszawa 1965 Sygn. Sam. 131/65.
10. Normy zużycia i ubytków naturalnych materiałów pędnych i smarów Warszawa 1968 Sygn. MPS 50/66.
11. Program szkolenia i doskonalenia kierowców pojazdów samochodowych w jednostkach wojskowych. MON Warszawa 1969. Sygn. Szkol. 324/69.
12. Przepisy o gospodarce ogumieniem w wojsku. MON Warszawa 1963. Sygn. Sam. 58/63.
13. Przepisy o gospodarce pojazdami mechanicznymi w wojsku. MON Warszawa 1963 Sygn. Sam. 105/63.
14. Przepisy o gospodarce sprzętem kwaterunkowym, opałem w gospodarce komunalnej w wojsku. MON, Warszawa 1962 Sygn. Kwat. Bud. 36/61.
15. Przepisy o wielkościach i stosowaniu norm przebiegów międzyremontowych pojazdów mechanicznych eksploatowanych w wojsku. MON, Warszawa 1969, Sygn. Panc. Sam. 62/69.
16. Przepisy o stosowaniu należności żywnościowych i sprzętu służby żywnościowej w czasie pokoju. MON Warszawa 1960.
17. Przepisy o gospodarce żywnościowej w czasie pokoju. MON, Warszawa 1963. Sygn, Żywn. 43/63.
18. Tabela należności materiałów kreślarskich i piśmiennych na cele szkolenia i administracyjne. MON, Warszawa 1958. Sygn. Szkol. Kwat. 12/58.
19. Tabela należności obiektów, urządzeń i sprzętu na cele szkolenia. MON Warszawa 1968. Sygn. Szkol. 48/68.

20. Tabela należności przedmiotów zaopatrzenia mundurowego w czasie pokoju. MON, Warszawa 1967. Sygn. Mund. 41/67.
21. Tymczasowa instrukcja w sprawie zmechanizowanego systemu zewidencji i sporzadzania sprawozdań z obrotu sprzętu i materiałów służby żywnościowej. Załącznik do zarządzenia Głównego Kwatermistrza W.P. Nr Pf-23 z dnia 19.12. 1968.
22. Uchwała Nr 29 Rady Ministrów z dnia 10.01.1961 r. w sprawie zasad zaliczania środków pracy oraz innych przedmiotów i urządzeń długotrwałego użytkowania do środków trwałych. Monitor Polski Nr 11 1961 r.
23. Uchwała Nr 534 Rady Ministrów w sprawie amortyzacji środków trwałych. Monitor Polski Nr 65.
24. Uchwała Nr 106 Rady Ministrów z dnia 11.04.1964 r. w sprawie stawek uposażenia zasadniczego żołnierzy zawodowych. Dziennik Rozkazów MON Nr 8.
25. Wytyczne szczegółowe do pracy na rok 1968 Kwatermistrzostwo WOW. Służba żywnościowa Warszawa 1967 r.
26. Wytyczne szczegółowe do pracy na rok 1969 Kwatermistrzostwo Warszawskiego Okręgu Wojskowego. Służba żywnościowa Warszawa 1968 rok.
27. Wytyczne szczegółowe do pracy na rok 1968. Szefostwo Służby czołgowo-samochodowej Warszawskiego Okręgu Wojskowego. Warszawa 1967 r.
28. Wytyczne szczegółowe do pracy na rok 1969. Szefostwo Służby czołgowo-samochodowej Warszawskiego Okręgu Wojskowego. Warszawa 1968.
29. Zarządzenie Głównego Kwatermistrza Wojska Polskiego Nr 32 z dnia 30.12.1969 r. w sprawie ustalania norm budżetowych ryczałtów oraz stawek w służbie żywnościowej.
30. Zarządzenie Ministra Obrony Narodowej Nr Pf-31 z dnia 22.11.1968 rok w sprawie eksploatacji wojskowych pojazdów mechanicznych.

31. Zarządzenie Ministra Obrony Narodowej Nr 38 z dnia 9.07.1966 w sprawie równoważników pieniężnych wzamian należności żywnościowych, oraz wysokości opłat za wyżywienie.
32. Zbiór obowiązujących przepisów finansowych MON, Warszawa 1968. Sygn.Fin. 49/67.
33. Zbiór przepisów o wynagrodzeniu pracowników cywilnych zatrudnionych w jednostkach wojskowych w MON, Warszawa 1964. Sygn. Fin, 42/64.
34. Zbiór przepisów kwaterunkowo-budowlanych. MON, Warszawa 1964. Sygn. Kwat.Bud. 44/64.
35. Zbiór przepisów o uposażeniu żołnierzy. Zbiór przepisów finansowych. MON, Warszawa 1966. Sygn. Fin, 45/66.
7. Stopień pokrycia potrzeb przez dotacje finansowe i racjonowanie
8. Czas przeznaczony na doszkolenie kierowców
9. Liczba kierowców w roku 1968 - 1969 według poszczególnych wojsk
10. Normy żywnościowe w wojskach powietrznodesantowych
11. Wartość produktów żywnościowych na jednego żołnierza według wskaźników normatywnych
12. Koszt rzeczywisty wyżywienia jednego żołnierza w ciągu okresu szkolenia
13. Wartość równoważnika pieniężnego za papierosy przez okres szkolenia dla jednego żołnierza
14. Koszty bezpośrednie w służbie żywnościowej ponieszone na jednego żołnierza
15. Koszty pośrednie
16. Ilość wydanych racji dziennych w roku
17. Przelatny stan żywności w ciągu jednego dnia
18. Koszty pośrednie na jednego żołnierza w ciągu

	Strona
8. SPIS TABEL latami 1968 - 1969 podane w służbie żywnościowej	
1. Rozliczenie godzin na poszczególne przedmioty żywnościowej w ciągu roku	15
2. Kilometry na pojazdy samochodowe	16
3. Motogodziny pracy silników samochodowych	16
4. Rozliczenie godzin na poszczególne przedmioty w okresie szkolenia doskonalącego żywnościowej przypadający na jednego żywno-	17
5. Kilometry na pojazdy samochodowe	18
6. Motogodziny pracy silników na jednego doszka-	19
7. Stopień pokrycia potrzeb przez dotacje finansowe i rzeczowe	22
8. Czas przeznaczony na doszkalanie kierowców	30
9. Liczba kierowców w roku 1968 - 1969 według poszczególnych wcielen	33
10. Normy żywnościowe w wojskach powietrzno- desantowych	33
11. Wartość produktów żywnościowych na jednego żołnierza według wskaźników normatywnych	34
12. Koszt rzeczywiście wyżywienia jednego żołnierza w ciągu okresu szkolenia	34
13. Wartość równoważnika pieniężnego za papierosy przez okres szkolenia dla jednego żołnierza	35
14. Koszty bezpośrednie w służbie żywnościowej ponoszone na jednego żołnierza	35
15. Koszty pośrednie	37
16. Ilość wydanych racji dziennych w roku	38
17. Przeciętny stan żywności w ciągu jednego dnia	38
18. Koszty pośrednie na jednego żołnierza w ciągu	51

18. Koszt utrzymania żywnościowego żołnierza w ciągu roku	39
19. Koszt zużycia sprzętu kuchennego służby żywnościowej w ciągu roku	40
20. Koszt zużycia sprzętu mechanicznego i chłodniczego służby żywnościowej w ciągu roku	41
21. Miesięczny koszt zużycia sprzętu kuchennego, mechanicznego i chłodniczego służby żywnościowej przypadający na jednego żywniomego	43
22. Zestawienie kosztów pośrednich ponoszonych przez służbę żywnościową na jednego doszkalanego kierowcę	43
23. Ogólne zestawienie kosztów w służbie żywnościowej	44
24. Wartość zużycia umundurowania przez jednego żołnierza w skali miesiąca	45
25. Wartość zużycia bielizny na jednego żołnierza w skali miesiąca	46
26. Wartość zużycia pościeli przez jednego żołnierza w skali miesiąca	47
27. Zużycie obuwia przez jednego żołnierza - kierowcę w ciągu miesiąca	47
28. Wartość zużycia oporządzenia żołnierza w ciągu jednego miesiąca	48
29. Zużycie środków do utrzymania higieny przez jednego żołnierza w ciągu miesiąca	48
30. Zużycie wyposażenia obozowego /namiotu/	50
31. Miesięczna wartość zużycia materiałów naprawkowych i krawieckich na jednego żołnierza	50
32. Koszty kąpieli jednego żołnierza w ciągu miesiąca	51

33. Częstotliwość prania i waga pranej białizny na jednego żołnierza w ciągu roku	52
34. Miesięczny koszt prania białizny i umundurowania jednego żołnierza	53
35. Zestawienie kosztów służby mundurowej	53
36. Wysokość żołdu w zł miesięcznie	54
37. Wysokość żołdu za okres służby wojskowej	55
38. Wysokość żołdu za okres doszkalania kierowcy	55
39. Przeciętne miesięczne uposażenie pomocnika do spraw szkolenia samochodowego	55
40. Jednostkowe koszty uposażenia	56
41. Wysokość równoważnika za umundurowanie przypadająca miesięcznie na jednego doszkanego kierowcę	56
42. Zestawienie kosztów bezpośrednich służby finansowej	57
43. Średnie miesięczne uposażenie kadry i pracowników cywilnych jednostki przypadające na jednego żołnierza	58
44. Wysokość miesięcznego uposażenia kadry pododdziałów przypadająca na jednego szkolanego żołnierza	59
45. Zestawienie kosztów pośrednich służby finansowej	60
46. Zestawienie kosztów w służbie finansowej	60
47. Koszt zużycia sprzętu kwaterunkowego w izbie żołnierskiej w ciągu miesiąca przez jednego żołnierza	61

48. Koszt zużycia sprzętu kwaterunkowego w sali samochodowej w ciągu roku i miesiąca przez doszkalających się żołnierzy	62
49. Koszt zużycia sprzętu kwaterunkowego w stółce żołnierskiej w ciągu miesiąca	62
50. Wysokość kosztów utrzymania pomieszczeń i zużycia opału przypadająca na jednego żołnierza w skali miesiąca	63
51. Zestawienie kosztów w służbie kwaterunkowej	64
52. Koszt zużycia leków przez jednego żołnierza - kierowcę w okresie doszkalania	65
53. Ilość kilometrów na jednego kursanta w okresie doszkalania	66
54. Amortyzacja pojazdów	68
55. Normy przebiegów międzyremontowych i całkowitych oraz koszty remontu samochodów	68
56. Koszt zużycia ogumienia w zł na 1 km przebiegu	69
57. Zużycie akumulatorów w okresie doszkalania kierowców	70
58. Zużycie części zamiennych pojazdów samochodowych w latach 1968 - 1969	70
59. Zużycie akcesorii w roku na 1 km przebiegu pojazdów	71
60. Zużycie materiałów technicznych	72
61. Zużycie łożysk	73
62. Zestawienie kosztów obsługi technicznej pojazdów w zł /km przebiegu w latach 1968 - 1969	73

63. Zestawienie kosztów w służbie samochodowej	74
64. Zużycie paliwa na naukę jazdy kierowcy	74
65. Koszt zużycia oleju silnikowego "Selektol-9S" w okresie doszkalania kierowcy	76
66. Zużycie oleju przekładniowego "Hipol-15" przez jeden pojazd w okresie doszkalania	76
67. Koszty zużycia olejów	76
68. Zużycie smarów przez jeden pojazd w okresie doszkalania	77
69. Zestawienie kosztów w służbie materiałów pędnych i smarów	77
70. Zużycie materiałów piśmiennych przez jednego żołnierza w ciągu okresu służby wojskowej	78
71. Koszt zużycia pomocy szkolnych sali samochodowej	79
72. Koszt zużycia materiałów jednorazowego użytku	80
73. Zestawienie kosztów sekcji wyszkoleniowej	81
74. Koszt zużycia platformy desantowej w ciągu jednego zrzutu	82
75. Koszt jednego zrzutu samochodu "Gaz-69" z samolotu "AN-12"	83
76. Koszt zrzutów samochodów z samolotu w przeliczeniu na jednego kierowcę	84
77. Koszt zużycia spadochronów w ciągu jednego skoku	85
78. Zestawienie kosztów w służbie spadochronowej	85
79. Ogólne zestawienie kosztów doszkalania specjalisty cznego kierowcy JW 4116	86

Wydruk. w 3 egz.

Egz.Nr. 1 i 2 WAP

Egz.Nr. 3 JW 4116

Wyk. kpt. K.Pajewski

Druk. KK 1.04.1971r.

Nr ks.masz.: 093

74

74

76

76

76

77

77

78

78

80

81

83

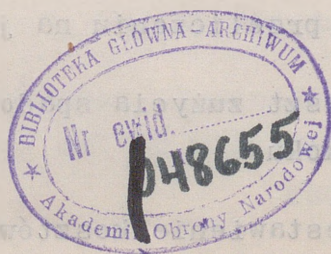
83

84

85

85

86

Województwo Śląskie
Urząd Wojewódzki
Katowice, ul. Piłsudskiego 11/12
Wydział Kultury i Dziedzictwa
Krajoznictwa
41-001 Katowice, 055

